

STEFAN WHILDE

ZARATUSTRA

KALBA MAKARONAMS

Švedijos rašytojas Stefanas Whilde gimė 1966 m. Malmė-
je, ten gyvena iki šiol. 1999 m. debiutavo kontraversišku
nedidelės apimties romanu „Berniukų dievas" („Pojk-
guden"). 2000–2003 m. išleido dar tris andergraundinius
egzistencinės tematikos romanus. Už „Aistros ir netvar-
kos vadovą" („Guide till lidelse & laglöshet", 2003) buvo
apdovanotas laikraščio „Skånska Dagbladets" įsteigta „Pi-
ratų" premija.

Esminis lūžis jo kūryboje įvyko 2005-aisiais, pasirodžius
romanui „Zaratustra kalba makaronams" („Zarathustra
talar till makaronerna"), kuris tapo kultiniu tarp alter-
natyvaus subkultūrinio jaunimo. Atrodo, tada S.Whilde
atrado savo temą ir ėmė koncentruotis į individualistinę
totalitarinės visuomenės kritiką. 2006 m. užbaigęs dra-
maturgo Augusto Strindbergo monografiją, jis kiekvienais
metais išleidžia naują romaną arba pjesių rinkinį. Dirba
žurnalistu ir laisvai samdomu literatūros kritiku.

„Pagrindinis rašytojo uždavinys yra prisiliesti prie skaityto
jo. Noriu, kad skaitytojai būtų sužavėti mano prisilietimų
ir patirtų bent menką dvasinį orgazmą." Stefan Whilde

STEFAN WHILDE

ZARATUSTRA

KALBA MAKARONAMS

STEFAN WHILDE

ZARATUSTRA

KALBA MAKARONAMS

UDK 821.113.6-31
Vh-05

Stefan Whilde

Zaratustra kalba makaronams

Versta iš: Stefan Whilde. Zarathustra talar till makaronerna, Bokförlaget h:ström – Text & Kultur, 2005

Knygos vertimą parėmė
Europos Sąjungos programa
„Kultūra“ (2007–2013)

Education and Culture DG
Culture Programme

Iš švedų k. vertė Rasa Baranauskienė
Redaktorė Aira Niauronytė
Viršelio dizainas Deniso Bezrukich ir Aleksandros Nazimovos

Išleido
kitos knygos
Vienybės g. 21, LT-51379 Kaunas
www.kitosknygos.lt

Spausdino
UAB „Spaudos praktika“
Chemijos g. 29, LT-51333 Kaunas

ISBN 978-609-427-040-6

TURINYS

Zardtosht (Zarathustra); *zard* – auksinė, *tosht* – žvaigždė, *zara* – geltonas, *ushtra* – kupranugaris

Magija yra išmintis išrinktiesiems taip, kaip protas – iliuzija masėms.

Paracelsas

Mano meilė gėlėms paprastai yra moteriška, bet, manau, ateis diena, kai, pažvelgęs į veidrodį, pamatysiu, kad mano veidas panašus į nuodingą augalą.

Vei Hui

Prologas

Žvėryje prabunda dievas

SEPTINTASIS ZARATUSTRŲ giminės antžmogis, – kurio protėvis ir bendravardis saulę ir akmenis regėjo 1200 metų prieš Kristų Balcho mieste Airyanos Vaejacho provincijoje, kažkur Rytų Persijoje, – būdamas trisdešimties paliko gimtąjį kaimą, kad kalnuose sutaurėtų. It mėlynoji kurpelė, kuri, nors mirtinai nuodinga, sumaišyta su vandeniu tampa vaistu, jis norėjo atsigręžti į save ir atrasti visumą. Jis troško išvengti klinikinės žmogiškumo mirties, pagrabinės kasdienybės ir sušvinkusių svajų. Kuprinėje jis nešėsi kepalą duonos, žuvį ir butelį vyno.

– Duona, žuvimi ir vynu būsiu gyvas dešimtį metų, – pasakęs kaimynui Aspai Sichajui, leidosi į kelią. Tačiau atsargų užteko vos trims dienoms. Nepaisydamas protėvių valios, Zaratustra VII per tuos metus ant kalno virto žvėrimi. Plaukai ant veido, krūtinės ir tarpkojyje želė it patrakę; kartkarčiais jis nusiryksčiuodavo, kad neįsidėjo kvepalų ir dantų pastos. Jo drabužiai sudrisko ir nubyrėjo nuo kūno. Pieną, užuot gėrus iš butelio, jam teko milžtis tiesiai iš

vietoj nenustygstančios karvės spenių. Mėsą, kritusią nuo jo svirios ieties, turėjo keptis ne mikrobangų krosnelėje, o ant kibirkščiuojančios ugnies, ir jos skonis priminė priplėkusią anglį. Tačiau skonio svogūnėliai greitai atsistatė ir netrukus Zaratustra pradėjo ištvirkėliškai mėgautis žudymu ir valgymu rankomis. Sužvėrėjimas ir paprastutis gyvenimas suteikė jam įžvalgų. Jame prabudo dievas, ir tuo pat metu Zaratustra tapo žvėries broliu dvyniu. Jį pagimdė tiesa apie prieštaravimus, gyvenimo gijas. Dešimtaisiais metais septintasis Zaratustrų giminės antžmogis nusileido nuo kalno išlaisvinti vergų.

1

Laikas nesvarbus, tačiau vėlyvą 2004 metų vasarą, kažkada, siautėjant antrajai audrai su žaibais ir perkūnija, vietos bare, kur valstiečiai, kunigai, kekšės ir inžinieriai penktadieniais prisisiurbdavo po ilgo savaitės šliaužiojimo kasdienybės kape, pasirodė nepažįstamasis. Nepažįstamasis, keliavęs inkognito, tačiau atsiliepdavęs, pašauktas Zaratustra, įtaisė bare savo juodomis drapanomis aptemptą kūną ir gavo viskio su ledu.

– Išgerkim už pareigą, – išgirdo jis įkaušusį jaunuolį marmant į alaus bokalą.

– Išgerkim už pareigą! – iškilmingai pritarė ūkininkas it nė nebūtų pajutęs sarkastiško jaunuolio vibrato.

Mergina gelsvais sruogelėmis dažytais plaukais pabaksnojo nepažįstamajam į petį tabaku dvokiančiu pirštu. Nepažįstamasis draugingai į ją žvelgė, kol ta veblendama domavosi, ar jis, po paraliais, negalėtų pastatyti jai taurės raudonojo.

– Taurę raudonojo damai, – tarė nepažįstamasis, kai barmenas susimylėjo atsiplėšti nuo vėl ir vėl atitarimo reikalaujančių nuolatinių klientų.

– Jai pakaks, – tėškė barmenas ir puolė šluostyti barą.

– Kam geriau žinoti, jei ne pačiai damai? – paklausė nepažįstamasis.

– Ponas veikiausiai neaklas, ji girta kaip subinė! Jei išgers dar bent lašelį, jos žarnokai atsidurs ant mano įrangos!

– Čia tavo baras, – ramiai atsakė nepažįstamasis ir truktelėjo viskio.

Vėliau kelias valandas blandžioje kiaulidėje jis leidosi žmonių iškemšamas visokiausiomis tiradomis apie padėtį pasaulyje. Pastatęs ausis gaudė kiekvieną menkiausią atodūsį ir apie vidurnaktį, eidamas iš „Samo baro ir benzino“ pailsinti nugaros į vienintelį miesteliūkščio motelį, jis buvo susidaręs gana aiškų vaizdą.

Rytą jis praleido nusmurgusioje užkandinėje, kurioje iš suveržusios dažytus šviesius plaukus į kietą mazgą ant pakaušio sučiauptalūpės moteraitės įgriuvusiomis akimis rankų gavo iš abiejų pusių apkeptos kiaušinienės. Moteriškės prikyštė buvo išterliota taukais ir pomidorų padažu,

o nenatūraliai stamantrios krūtys įžūliai badė lankytojams akis kaskart jai pasilenkus išsiimti iš kasos arbatpinigių.

Vyriškis, laikęs save katalizatoriumi ir nūdien apsitaisęs juodai, veik galėjo girdėti padavėjos mintis, be struktūros ir savigarbos besigrūdančias pavargusiose smegenyse, pradedančias aidėti, kažin kaip kartotis ir neaiškiu būdu stimuliuojančias plėstis ir tarpti auglį jos gimdoje (apie kurį ji dar nežinojo).

Jis susimokėjo, o padavėjai mechaniškai užklausus, ar skanu, jam ant liežuvio kirbėjo: „Ne, tai buvo patys kokčiausi pusryčiai, kokius kada esu valgęs."

Tačiau jis susiturėjo. Ši moteris ir į ją panašūs dar turės laiko stoti tiesos akivaizdon.

2

Aikštėje erzeliavo paskutinysis šio sezono turgus. Raudonskruosčiai vyriokai dvidešimtimis pardavinėjo šernus, paspirgintus buliaus kiaušus maišeliuose, interaktyvius plūgus, kompiuterio detales ir išderintus smuikus. Ne mo-teris, o tiesiog griaučiai pilstė alų į puslitrinius bokalus, kiti demonstravo implantus ir aliejus, aptarinėjo akcijų kursus ir karštai rekomendavo kvepalus, naikinančius įvairiausias bacilas. Buvo moterų, kurios net iš miesto atvyko skleisti sufražizmo idėjų; žurnaluose ir skrajutėse buvo reikalaujama kvotų ir totalitarinės lyčių lygybės.

Ugnies rijikas darkėsi tarp prekystalio su pomidorais ir būrimo palapinės, o afiša, kurią kažkas kreivai prilipdė ant vienintelio aikštės elektros skydo, žadėjo lyno akrobato pasirodymą.

Mat čia susirinko visi miesteliūkščio gyventojai, kai kurie išpilti devynių prakaitų, kiti – atsargiai – smaginosi žaisdami bingo ir dalyvaudami rankų lenkimo varžybose. Vienintelis vietos fabrikantas įsigijo aukcione vazą, o vakarykštis barmenas rūkė pypkę kartu su dviem į pensiją išėjusiais jūreiviais.

– Aš jus pažįstu, – sušnabždėjo bedantis senis juodarūbiui nepažįstamajam, besišlaistančiam po racionalią minią. Senis prislinko nepažįstamajam iš nugaros ir reumato iškraipytais nagais įsikibo į jo palto skverną. – Jūs Zaratustros, didžiojo Zoroastro iš senovės Irano, palikuonis. Duokit man pinigų maistui ir aš niekam neprasitarsiu.

Senis ištiesė savo nagus ir šlykščiai nusiviepė. Tuomet, prikišęs lūpas prie apkramusios senio ausies, Zaratustra prabilo:

– Reumatas, kuris jus kankina, yra visa tai, ko atsižadėjote, visi jūsų dirbtiniai kompromisai, jūsų mirties baimė, o tarp jų – gyvenimas ir tyla. Jis yra priverstinis jūsų šaltumas savo vaikams, užmirštos svajos, viską apkėtusi pareiga, pavertusi jus kitų moralei paklūstančiu vergu. Ar tikrai norite mirti kaip primangūrytas šuo?

Tačiau senis jau buvo atitraukęs ir ranką, ir ausį. Išgąsčio perkreiptu veidu jis klupdamas puolė į saugų minios

glėbį. Minia jį prarijo, o Zaratustra stabtelėjo prie zuikius iš skrybėlės traukiančio fokusininko.

– Kiek norėtumėt už skrybėlę? – pasiteiravo Zaratustra.

– Ji neparduodama, – atsakė fokusininkas, šiek tiek sutrikdytas klausimo.

– Sumokėsiu, kiek tik paprašysit.

Fokusininkas apsilaižė ir skrybėlė pakeitė savininką. Su skrybėle ant galvos Zaratustra užlipo į laikinai aikštėje suręstą sceną. Tarp lėlių, kàukių ir kitų varganų rekvizitų jis atsivėrė pasauliui, ir pasaulis nuščiuvo.

Zaratustra kalba bestuburiams

AŠ BRIDAU per tylą, kad išgirsčiau užgimstančią jūrą, o dabar nužengiu su ugnimi, kurią į jūrą sviedžia saulė.

Ateinu nešinas ugnimi, nes degu, ir akmeniu, nes galiu regėti.

Netrokštu jums bloga. Priimkite mano žodžius tokius, kokie jie yra – išteriotų *jūsų* svajų rikošetai. Tai, ką sakau, jums buvo žinoma dar vaisiaus vandenyse. Civilizacijai diktuojant pažinimą, išmintis buvo iš jūsų pagrobta. Jūs pasirinkote žinias, kad užmirštumėte. Pažvelkite, viskas yra tarpusavyje susiję it gyvatė, įsikandusi sau į uodegą.

Kuo giliau žvelgiu į save, tuo suprantamesnė regisi tvarinija. Mano siela yra bedugnė, juoda tyros galios skylė. Aš regėjau savo atspindį gožoje užu kalno ir klaidžiojau skersai išilgai iš žemyno į žemyną vien minties valia. Kalbėjausi su kalnų ožiais ir dykumų žiurkėmis, ilsėjausi pas šilagėles, pasisotindavau musmirėmis ir pelkiniais gailiais.

Jojau ant laukinio žvėries nugaros per Montalčiną, Fuenchirolą ir vienuolių kaimą – Einzydelną. Išieškojau

kiekvieną namų ir pakrančių pėdą, tikėdamasis aptikti išminties akmenį, o radau jį anapus membranos ir spygliuotos vielos.

Esu berniukas vaikštikas, pavainikis Dievo namuose, aš gimdau gulbes ir regiu jas, virstančias majonezu.

Mano klajonė nėra auka, ir, nors visa ko pradžia galbūt buvo ten, kančioje, aš nesilygiuoju nei su Moze, nei su Jėzumi. Aš atėjau čia didžiausiam savo malonumui ir esu čia būtent dėl to – dėl *jūsų*. Aš stoviu priešais bestuburius be jokių užkulisinių minčių, o mano egoizmas yra nesavanaudiškesnis už jūsų nesavanaudiškumą.

Jus visus jungia tas pats vandens ilgesys. Jūs ištroškę, žuviški, pirmapradžiai gyvūnai iš begalinių kalnų sluoksnynų, šeivikauliai, susijungę paskutinio teismo dieną ir gavę gyvybę, pasauliui pragaišus. Jūs to nežinot, jūs atsižadėjote savojo žinojimo, bet akmens neapgausi.

Jūs veltui vaikotės prasmės ir paguodos, sudarkyti savosios kultūros, savosios struktūros, užgimusios išpažinčių sukeltame siaube, tų tikėjimo tiesų, kuriomis savanoriškai susaistėte savąsias širdis, kol avinėlis nukraujavo, o upės išdžiūvo. Klausykitės manęs ir mirsite, nes aš esu griovėjas, tveriąs pasaulius, pirma paleidęs juos plėnimis. Aš – katalizatorius, paskvilius šnabždantis bonvivanas. Esu menkiausiai išmintas takas, vienišas rapsų laukas toli nuo miesto triukšmo, tiesioji į atgimimą.

Ieškojau jūsų it atspindžio. Visko, ko, anot jūsų, neapkenčiu jumyse, neapkenčiu ir savyje, tačiau net ir žodis

neapkęsti yra žmogaus sukonstruotas vertinimas ir todėl jo klystkelių matas. Net ir sąvoka *matas* yra klystkelis, mėšlungiškas klinikinio mokslo bandymas visa tai, kas nesuvokiama, paversti tuo, kas suvokiama.

Atėjau čia po gaivių maudynių Geltonojoje upėje Adomo marškiniais, regėjau magiškąjį kvadratą ir skalavau burną šaltinio vandeniu Otavoje.

Dabar noriu jums pasakyti, kad egzistuoja dviejų rūšių skruzdės darbininkės: jūs, besiplūkiantys ir neaušinantys burnos, ir jūs, dalyvaujantys mielose kolektyvo aimanose. Abu porūšiai priskirtini prie kankinių, išmokytų gulėti nubrūžusia kakta į žemę. Jūs tapote priklausomi nuo profesinių sąjungų, socialinių draudimų ir vyriausybės socialinių paketų. Kad egzistuotumėte, jus privalu užimti. Jūs tikite, kad priklausomybė veda jus teisingu keliu, kad vykdote savo pareigą, savo kvotą, tikite, kad gyvenimas pats savaime turi būti kančios mirties taškas, kad darbo uniforma aukština bendrystę ir kad šioje bendrystėje jūs esate saugūs.

Jums reikia pinigų, kad galėtumėte apsiryti kasdienybės kape, kuriame jūs daugiau nei su džiaugsmu, nepaisant atsidūsėjimų ir keikesių, mokate engiančiai valstybei vienus mokesčius po kitų, vieną sąskaitą po kitos. Kad sistema nesugriūtų, jūs privalote dirbti – reikia uždirbti pinigų sąskaitoms apmokėti, tada galėsite dirbti dar daugiau, kad uždirbtumėte dar daugiau pinigų dar didesniems mokesčiams sumokėti. Ir kuriam galui, kai

pasaulyje pinigų yra į valias, perteklius skirtas tiems, kurie drįsta *įsivaizduoti* esą turtingi?

Ne, jūs geriau būsite skurdžiai, nes kas jums liktų, jei nebūtų leista savęs gailėtis? Su kuo susitapatintumėte? Tik per kankinystę jūs tampate žmonėmis – žmogmašinėmis, mechaniniais mikrokosmais. Tik bambėdami jūs patiriate bendrystę. Kiekvieną mielą pirmadienio rytą jūs drauge keiksnojate gyvenimo ritmą ir pasaulio neteisybes, ir to pakanka – jūs kažkas esate, jūs išsinuomojate įgaliojimus už savo pagamintą kiekį.

Tačiau gyvenimas atstu nuo savosios prigimties kainuoja ir jūs brangiai už tai mokate. Jus griaužia gerovės negalavimai – diabetas, tuklumas, migrena, skrandžio opa, paniška baimė, alergija, išsiskyrimo nerimas, vėžys. Jūs pasirenkate kančią ir kančia jumyse manifestuoja. Ir žiopčiokite paviršiuje savo žuvies žiaunomis, jei nedrįstate keistis, jei neigiate savąjį sutaurėjimą, jei kratotės laimės iš baimės prarasti dabar turimus trupinius.

Nelaikykite šito kritika, pasistenkite išrauti iš širdies visą tą „žmogiškumą", kuris buvo jums primestas. Aš jūsų neteisiu, tai jūsų pačių reikalas. Jūs – miegančios amebos parlamento inkubatoriuje ir paklausūs tik kaip savigarbos antonimas.

Pareiga, kurią garbinate, neturi nieko bendra su atsakomybe ar teisingumu. Tik išlindę iš vidutinybės liūno galite pademonstruoti savo draugams tikrąjį solidarumą.

Toji jums sistemos įkimšta atjauta, tas „humaniškumas“, kurį išmokote tarti, apie kurį skaitote laikraščiuose ir girdite postringaujant politikus, išplovęs jums smegenėles, yra dogma. Pažvelkite, kaip lengvai ji virsta kibia *pagaila* ir smurtą skatinančia frustracija, jei ji nėra jūsų savastis, jei ji gimusi ne iš jūsiškės patirties, o atvirkščiai – iš motinos valstybės šaltos lavoniškos globos.

Visa ko pradžia ir pabaiga – savasis *aš*, siela, tyrumas. Kas gi tuomet yra tyrumas? Išstudijuokite tigro raumenyną! Pagarba randasi iš įtaką laiduojančios atsakomybės. Kas gi tuomet yra atsakomybė? Išsiskirti iš minios, kad taptumei dalimi visumos.

Atsistokite eilėje paskutinis, aukokite savo kraują dėl kaimyno – ir jūs spinduliuosite egoizmą bei arogancija. Didžiausia arogancija yra dalinti išmaldą. Tik padėkite žmogui ir jūs paskelbsite jį nepilnamečiu. Nes kas pasakė, kad jūsų vertybės, jūsų gerovė jam geriausia? Kas pasakė, kad jūsų normos, jūsų pagaila teikia džiaugsmą? Ji nebent tik laikinai slopina kuo unikaliausią žmogaus būseną. Tačiau padėdami jūs, suprantama, jaučiatės geriau. Jūs nusimazgojote rankas ir nusižeminote prieš savo dievą, tąjį, kuris skelbia kaltę. Tačiau jūs gimėte be kaltės.

Skruzdė darbininkė dalija išmaldą į kairę ir į dešinę; ji atiduoda devyniais prakaitais uždirbtus pinigus į valstybės kasą. Mainais už tai jai nuramdoma sąžinė. Skruzdei darbininkei taip pat suteikiama teisė į dar labiau priklausomą

ją darančias pašalpas, prastas, vaikams ugdyti netinkamas mokyklas, dar ligotesnius mus darantį gydymą pasitelkus naująsias technologijas, į fašistuojančią policiją, pakrikusią teisėsaugą ir korumpuotą žurnalistų kliką.

Ji šliaužioja ant kelių it sudriskusi marionetė ir dėkoja ponui Poliui ir poniai Truk, nes virvės ją išlaisvina, daro nebeatsakingą. Ji patenkinta, bet tai – tik gilus sielvartas. Tačiau ji išmoko, kad sielvartas ir yra pasitenkinimas.

Tu, kurs jautiesi esąs pašauktas, prisimink, kad mano žodžiai paimti iš tavųjų lūpų. Tik tu jų dar neištarei. Tą pačią akimirką, kai juos ištars tavosios lūpos, tavo pasaulis sugrius ir turėsi statyti naują nuo pamatų, šįsyk be kitų pasiūlytų klystkelių. Tad kas esi? Meistras ar ameba?

3

Besiklausydami Zaratustros žmonės vis labiau niršo. Jie susispietė ratu lyg laukdami krintančio meteorito. Iš pradžių suskambo pagiežingas juokas it ką pykintų, vėliau jis išbalsėjo ligi kudakavimą primenančio lalėjimo, o galiausiai moterys ir vyrai, trumpam įrėmę akis vieni į kitus, puolė grūmoti kumščiais nepažįstamajam ant scenos. Sukriošusi senė karpomis nusėtu veidu ir sušvinkusia burna puolė barstytis kipšais, o prisijungus daugumai josios draugužių pratisai keiksnojo jau visas burnotojų choras. Barmenas iš gėdos panėrė galvą – juk jis

kalbėjosi su pamišėliu. Šitai neturi iškilti aikštėn. Jei iškils, verslui galas.

Kai, žengęs žingsnį į priekį, vienas vyriokas atsiskyrė nuo minios, pasigirdo kolektyvinis atodūsis, ištęstas „aach“, labiau primenantis pro šalį važiuojančio traukinio pūkštimą. Vyriokas dailidės marškiniais ir išblukusiais džinsais išsitraukė iš maišelio pomidorų ir ėmė atakuoti Zaratustrą. Minia neatsiliko it iš laimės stūgaujanti hiena ir netrukus scenoje ėmė lyti obuoliais, bananais, bulių sėklidėmis ir varlių šlaunelėmis. Ir tik apsiblaususioms akims išvydus, kad Zaratustra nesitraukia ir nemėgina bėgti, minia dar labiau susiglaudė. Ji bangavo kaip žuvų tuntas ir vienbalsiai narnėjo laukdama, kas bus toliau.

Pastorius persižegnojo, o karpuotoji senė atsirūgo aitriomis skrandžio sultimis. Niekas negalėjo tiksliai pasakyti, kas išsklaidė tuntą – senės atrūgos ar pastoriaus tūžsmas, – tačiau kažkur ten – tarp Dievo ir rėmens – žmonės išsisklaidė ir patraukė namo, tylūs, rūškani, aikštingai tikri dėl savo pergalės.

Vienintelis užsilikęs tarp apleistų prekystalių ir pūvančių krituolių buvo lyno akrobatas. Jis tarė:

– Aš jūsų nepažįstu, tačiau žinau, kad jei nepaliksite šių vietų, jie jus nulinčiuos. Sakau tai, nes netikiu prievarta. Imkite mano automobilį ir tol važiuokite per mišką, kol privažiuosite miestą. Ten simpatizuojama visokio plauko originalams.

Zaratustra atsakė:

– Jūs veikiate vedamas geranoriškumo, tačiau aš jau kalbėjau apie geranoriškumo egoizmą. Aš neieškau nei simpatijos, nei antipatijos, o pagyros ir kritika man rūpi tiek, kiek pernykštis sniegas. Ačiū, kad atsispyrėte pagundai sekti paskui minią. Mano klajonės tęsis pėsčiomis.

Ir Zaratustra pradingo krūmokšniuose.

4

Samanotoje, ūkuotoje miško progumoje priebėgą susirado keturi valkatos, slapstęsi nuo ryškios saulės šviesos. Tabokinė ėjo ratu, o vienas jų, prieš prispausdamas prie srėbtuvės degtinės butelį, lyžteldavo cukraus gabalėlį. Zaratustra sustojo ir nukėlė nuo galvos mago skrybėlę.

– Būk pasveikintas, nepažįstamasai, – prabilo gurkštelėjęs valkata.

– Ar ponas keliauja pro šalį? – domavosi valkata skylėtu batu.

– Koks aš tau ponas, – atsakė Zaratustra. – Esu tik žmogus be pono, nusileidęs nuo kalno pasimatyti su savąja rūšimi.

– Ar nenorėtumėte prisijungti prie mūsų draugijos čia, progumoje?

Zaratustra įsitaisė ant išvirtusio medžio kamieno ir truktelėjo degtinės.

– Atėjau ne pamokslauti. Nusileidau nuo kalno kalbėti tiesiai iš širdies, be apsaugomųjų tinklų, užuolankų ar kreivos moralės. Ar norit pasiklausyti?

– Kalbėkite, – atsakė valkata raudona išpurtusia nosimi.

Zaratustra kalba žmonėms apie apreiškimą

JŪS DVOKIATE, o aukštuomenė, netikėtai prasilenkdama su jumis gatvėje, rauko nosį. Bet jūsų smarvė man nė motais. Žmogaus gyvybė verta nei daugiau, nei mažiau kaip šuns ar katės, todėl kam rūpi, koks aromatas? Jūs atbūsite savo kelionę, transformuositės, jūsų kevalai sudūlės, o gyvybinės jėgos išsilaisvins.

Menka žmogaus vertė nekliudo jam būti tauriam. Jis it gėlė, kuri vos gimusi, vedama gryniausio smalsumo, paragavo savo pačios išmatų. Paskui žmogus buvo pakrikštytas, jam įteigta visuotinė kvapų ir skonių vertė, jis aprengtas drabužiais ir iškvėpintas. Lašas po lašo smalsumas išseko, mat dabar jam viskas padėta ant lėkštutės.

Ar tiesa žiauri?

Jei kalbėtume vieni su kitais taip pat „šiurkščiai“, kaip kalba nesugadinti vaikai, jei išjungtume smegenis ir bendrautume telepatiškai, koks šokas mus ištiktų iš pradžių ir kokie laisvi taptume po vienos, dviejų, trijų kartų.

Sakyk tiesą, ir tave palaikys vienu iš parijų. Patiek ją, įmuturiuotą prie guliašo, ir tau suteiks daktaro laipsnį.

Verkiantys žmonės yra apgailėtini, tačiau ašaros mus gydo. Sielvartas turėtų būti tylus marmėjimas nenusisekusiose pakasynose. Pavydas yra negražus ir slogus. Ką gi daro pavyduolis? Jis lenda į nešvarios sąžinės šiknaskylę su ant galvos stirksančia chirurgo prisiūta nykštuko kepuraite. Ir kokia iš to nauda? Ar jis tai daro, kad suminkštintų širdį tiems, kurie nenori nė girdėti sielvartingų, sopulingų šauksmų ir kurių skruostai nusidažo bijūnų spalva vos išvydus viešoje vietoje besišlapinančią hercogienę? O gal tai vidurinės mokyklos darbų mokytojas, įgrūdęs nutekintą pirštą vaikiščiui į ausį, kol jo bičiuliai stebeilija į grindis, mirtinai biją išvysti su mokyklos nuostatomis nesuderinamą smurtą?

Egzistuoja gėris ir egzistuoja blogis. Be gėrio nebūtų ir blogio. Visur pasaulyje įsiplieskia maži ir dideli karai, šiuos karus mes smerkiame ir vykstame padėti aukoms, lygiai taip pat, kaip vykstame pas „primityvias" tautas atversti jų į savo arogantišką tikėjimą.

Be karo nėra taikos. Kas gi bus, jei išnaikinsim karus? Tuomet mūsų pasaulis bus betaikis.

Priešybės palaiko būvį. Užgesus saulei pradings diena, o mes blaškysimės amžinoje naktyje, kol ši virs niekiu. Tas, kas niekada nebuvo alkanas, nežino, kas yra sotumo jausmas. Kas niekada nesirgo, nežino, ką reiškia sveikata.

Aš regiu dviejų rūšių egoizmą: tyrą ir drumstą. Tyrasis egoizmas yra didžiausia empatija. Stipriausia bendrystė yra gebėjimas būti vienam.

Tas, kas skiriasi nuo kitų, yra gyvas. Nesvarbu, kad jūs turite daugiau pinigų už mane, kad turite žemės, o aš nuomoju pašiūrę, kad užimate aukštus postus, kol aš vergauju medkirčiu. Nei pinigų, nei žemės, nei titulų į kapus nenusineši. Dūlumas, tuštybė, mėšlungis!

Mes esame nuolatinės kaitos dalis. Sąstingis uždusina energiją, todėl kiekvieną kartą pamėginę išlaikyti tai, ką *turėjome*, mes pasiligojame, susergame diabetu, astma ar žvyneline.

Neteisybės yra natūralus dalykas. Tokios absoliučiai natūralios neteisybės yra teisingumo ciklai. Pažvelkite į savo buvimą iš platesnės, visa aprėpiančios perspektyvos ir pamatysite gyvatę it raidę O, įsikandusią savo uodegą.

Tačiau galite pasirinkti veidrodyje įžiūrėti tik vienkartinį reiškinį, atsitiktinumą, klaidą – tada tikrai neišvengsite kapanojimosi niekingame gyvenime ir drumstojo egoizmo proveržio.

Jeigu mes, norėdami patenkinti paskirų visuomenės grupių elitišką poreikį kovoti už „teisingumą“, paniekinsime ciklus, mes sugriausime priešybių dėsnį – mūsų išlikimas visiškai priklauso nuo skirtumų.

Totalitarinė lyčių, religijų, kultūrų lygybė galbūt yra plunksna ant civilizacijos skrybėlės, tačiau liūtas, laukinis šuo ir dievai iš mūsų juokiasi.

Be trinties, atbukę mes puolame į abejutybės bjauratį, kur laimė tėra žodis, o teisingumas – bereikšmė, tuščia

sąvoka, priespaudos ir keršto įrankis, naudojamas dėl moralės ir etikos.

Sulygindami solidarumą ir suvienodinimą, fanatikai tik klaidina minią. Vienintelė savojo vardo verta lygybė yra ta, kuri kyla iš individo; ši lygybė turi tiek pat veidų, kiek šalininkų, ir diagramomis jos nepaaiškinsi.

Jokių aukų nėra. Kiekvienas kankinys yra pūlinys, virusas, niekdirbys, kuris, nusisukęs nuo savęs paties ir pakylėtas veidmainiško nesavanaudiškumo, tampa visų didžiausiu egoistu. Tas, kuris kenčia dėl kitų, yra išpuikėlis.

Priešybių dėsnis, mano bičiuliai, daro jus unikalius; siera ir gyvsidabris, *sulphur* ir *mercurius*. O tarp jų egzistuoja tai, ką *mes* sukuriame.

Kiekvienas individas gimsta su sava morale, sava etika ir pats sau yra įstatymų leidėjas. Leiskite jam gyventi klausant širdies ir jis darys stebuklus. Suprantate, aš tikiu žmogumi!

5

Zaratustra trumpai pailsino žodžius, o paskui tarė:

– Jūs, mano bičiuliai, esate socialinių laiptų apačioje, ir nieko čia keista. Jūs patys nustatote savo vertę. Tačiau skruzdės vertos mažiau už arklius, o musės visiškai bevertės. Taip byloja gamtos mokslas. Vieni augalai įrašyti į Raudonąją knygą, o kitus galima niokoti, kaip papuola.

Taip byloja įstatymai. Tačiau ką apie save žino pelkinis gailis? Kad jis yra pelkinis gailis ir priskiriamas tai ar anai floros kategorijai?

– Tai, ką jūs sakote, yra neabejotinai gražu ir svarbu, – linktelėjo vienas valkata.

– Bet mes turime savo progumą, savo tabaką ir šį degtinės butelį, – paaiškino kitas.

– Ir vieni kitus, – veik sušnabždėjo trečiasis.

– Ir mes daugiau nieko neprašome, – nusišypsojo ketvirtasis.

– Tuomet palieku jus jūsiškėje gerovėje, – tarstelėjo Zaratustra ir vėl leidosi į kelią.

6

Kryžkelėje dryksojo kempingas, o tame kempinge grūdosi įvairaus plauko žmonės. Jie kepė ant grotelių dešras, žaidė kortomis ir laidė strėlytes. Zaratustra išsikepė vieną dešrą, sužaidė pokerio partiją su dviem atostogaujančiais kompiuterių specialistais ir laidė strėlytes į pasvirusį beržą. Po vakaro dainos prie atviros ugnies Zaratustra vėl ėmė byloti.

Atsipeikėjęs jis pamatė esąs gydytojo namuose. Laikydamas jo ranką gydytojas pasakė:

– Jus sumušė ir subadė peiliu. Čionai jus atgabeno mano žmona. Aš apiploviau jūsų mėlynes ir sumušimus

arnika, o atvirų žaizdų kraštelius patepiau medetkų nuoviru. Medetkos yra antiseptikas ir gydo gilias žaizdas.

– Ar turite išsilavinimą?

– Gyvenimo universitetų.

– Tuomet jūs – gydytojas.

Zaratustra išbuvo su senyva pora tris dienas. Ketvirtajai dienai brėkštant jis patraukė miško taku link miesto.

Zaratustra kalba augalams ir gyvūnams apie gamtos logiką

ADVOKATAS, KURIO uždavinys buvo padėti vagiui išsisukti nuo bausmės, pūtėsi prieš teisėją tol, kol nuo vaikystės lydėjusį nepasitikėjimą savimi kaip ranka nuėmė, o pasaulis atgulė jam po kojomis. Vagį išteisino ir paleido į laisvę, kad šis galėtų toliau vagiliauti, tačiau advokatui ėmė siaubingai raižyti pilvą. Kuo labiau advokatas pūtėsi, tuo daugiau pilve kaupėsi dujų. Pilvas išpampo, galva nupliko, o atsidūręs lovoje su meilužе, jis nebepajėgė jos patenkinti.

– Kas man yra? – paklausė jis daktaro. Daktaras, kuris irgi buvo pratęs pūstis, atsakė:

– Jūsų storojoje žarnoje atsirado divertikulų. Gerkite šias tabletes keturiolika dienų.

Advokatas, kuris buvo gerai išauklėtas ir apie pareigą žinojo beveik viską, gėrė tabletes pagal gydytojo nurodymą. Tabletės padėjo, advokatas jautėsi dieviškai, tačiau jis dar neatsikratė nuo vaikystės neapleidžiančio nepasitikėjimo savimi, todėl pasibaigus gydymui dujos vėl ėmė kauptis.

– Kas man yra? – paklausė jis psichiatro.

Psichiatras, kuris buvo pratęs tiksliai žinoti, kur šuo pakastas, atsakė:

– Jums depresija. Vartokite šias tabletes keturiolika dienų.

Advokatas, pasitikėdamas psichiatru, nes šis priminė jam tėvą, gėrė tabletes, kaip nurodyta. Tabletės padėjo ir advokatas jautėsi karališkai, tačiau jo vis neapleido vaikystėje apnikęs nepasitikėjimas savimi. Be to, jis negavo atsakymo, kas sukėlė depresiją, todėl gydymui pasibaigus, dujos vėl ėmė kauptis.

– Kas man yra? – apimtas nevilties jis paklausė homeopato.

– Iš kur man žinoti? – atsakė homeopatas.

– Juk tu – gydytojas, – pratrūko advokatas, dabar jau klaikiai nusivylęs.

– Ne, tu ne taip supratai, – pratarė homeopatas. – Tu *pats* sau gydytojas.

Pokalbio metu išryškėjo advokato esmė, pati jo šerdis. Kas buvo prieš pilvo raižymą? Kas sukėlė impotenciją? Įtakos čia turėjo ne cheminiai procesai – pataisyti ar pakeisti kokių nors mechaninių dalių nebuvo įmanoma. Neliko ir daktarėlio, ramdžiusio paciento nerimą pasakojimais apie jo nekaltybę, kaip antai:

– Tu čia niekuo dėtas, tai tiesiog nesėkmė, cheminis procesas, – tvirtino pirmasis gydytojas. – Neprisiimk atsakomybės.

Homeopatas sakė:

– Tai priklauso nuo tavęs.

Tiesa yra žiauri. Ji skaudina. Tačiau homeopatas turėjo galvoje štai ką: prisiimk atsakomybę ir pasveiksi.

– Jaučiuosi toks šėtoniškai menkas, – įžūlumo fasadui subyrėjus pripažino advokatas.

Esmė: advokatą kankino nerimas, kad nepasiseks, ir menkavertiškumo kompleksas. Kiekvieną kartą mėginant visa tai kompensuoti tuščiagarbyste ir nesugebant jos suderinti su savigarba (šalutinis poveikis) jam kaupdavosi dujos ir ištikdavo impotencija. Jis būdavo dominuojantis, autoritetingas, toks kaip tėvas, tačiau drąsa ir konfliktiškumas išgaruodavo tikrą narsą rodančių asmenų ir netgi užriestnosių visuomenės veikėjų akivaizdoje. Jis buvo prasta savo tėvo, taip pat sąlygiškai menkaverčio, kopija. Staiga jam teko rinktis: sirgti toliau arba keisti elgseną.

Homeopatas papasakojo apie šarkakojų sporų miltukus ir apie tai, kaip šios motinos gamtos dulkės, jas išgryninus, virsta vaistu *lycopodium.* Advokatas sutiko keturias dienas gerti *lycopodium* D 200-ju laipsniu ir gydyti skausmą skausmu. Vaisto paskirtis buvo ne sustabdyti dujas ar sustiprinti vyriškumą, vaistas turėjo įsiskverbti į advokatą kaip jo paties ligos versija. Toks tokį pažino. Advokatas išgijo savaime, nes toks tokį išgydo.

Kiekviena būsena gamtoje turi atspindį. Žmogus yra raktažolių, angies, medžio anglies, nuodingųjų žagrenių ir Rytų Indijos dramblinių utėlių giminaitis. Senovės grai-

kai malšindavo pilvo skausmus rūtomis. Iš mišrūnių kalių pieno buvo ruošiamas *lac caninum*. Markizas de Sadas nuodijo moteris votis gydančia medžiaga. Ji vadinama kantaridinu ir gaminama iš ispaniškų muselių, tų pačių musių, iš kurių gaunamas *cantharis* – homeopatinė substancija nuo šlapimo pūslės uždegimo ir panašių infekcijų, sukeliančių deginantį skausmą agresyviesiems, nerimastingiesiems ir akidraskoms, kurių rankos bei pirštai lediniai, išskyrus šiltus nagus, ir kuriems būdingas ypatingas geidulingumas.

Vienas karščiuojantis Amerikos valstietis netyčia paragavo laukinių jazminų ir karštis atslūgo. Per pasaulinius karus šoko ištikti ir persigandę kareiviai prieš leisdamiesi į mūšį kramtydavo jazmino šaknį. Apdoroti laukiniai jazminai (*gelsemium*) veikia nervus, raumenis ir gleivinę, be to, sukelia silpnumą, galintį išvaduoti nuo scenos, dantų gydytojų baimės, lėtinio uždegimo ir nepraeinančių vasaros peršalimų.

Škotai prastam regėjimui gydyti akišveites vartojo dar XIV amžiuje; saulašares rupšnojančias avis ištinka kokliušas, todėl atskiestos saulašarės, *drosera rotundifolia*, gali padėti nuo kokliušo. Gailiosios dilgėlės (*urtica urens*) sukelia geliamą bėrimą, tačiau tą patį geliamą bėrimą ir gydo.

Aš klajojau po dykumą, tundrą ir stepę. Mačiau kalnus reumatikus, besigręžiančius į dangų, ir klausiausi istorijų apie romėnus, valgiusius pentinius, kad išvalytų

žarnyną. Kavą pradėjo gerti Persijoje, o kitas nuodas, kurį „apsišvietusios" kultūros kemša į save, yra koncentruotas fluoras. Iš ferulų *(ferula assa-foetida)* pagamintas eterinis aliejus dvokia, todėl dvokia ir tie, kuriems *ferula assa-foetida* reikalingas ėduoniui ar kam kitam išgydyti. Amalas yra parazitinis augalas, mintantis topoliais ir ąžuolais, tačiau prieš šimtmečius juo buvo gydomas nevaisingumas. Šiandien iš šio augalo gaminamas *viscum album*, o paskutiniajame XX amžiaus dešimtmetyje jis išvadavo nuo epilepsijos raudonskruostį olandą. Kita epileptinė mėšlungio būsena vadinama *cuprum* (varis).

Tropiniuose centrinės Amerikos atogražų miškuose, daug mylių nuo čia, auga ipekakvanos. Kažkada XVII amžiuje Brazilijos vienuolis pamėgino kramtyti jų lapus, o po septyniasdešimties metų gražuolis daktaras Helvecijus pagamino iš šių augalų šaknų vaistą. Apdorojus šaknis gaunama medžiaga *cephaelis ipecacuanha*. *Lachesis* preparatas yra išgaunamas iš bušmeisterių nuodų, o *conium* – iš dėmėtųjų maudų sulčių. Beje, šiomis sultimis ir buvo nunuodytas Sokratas.

Šiaurės Amerikos indėnai sakydavo, kad viskas, kas nekasdieniška, yra vaistai. Kad ir kur eičiau, susiduriu su gydomosiomis galiomis. Štai čia, pavyzdžiui, žydi medetkos. Tai antiseptikai. Šilagėlės auga grupelėmis ir, kad geriau vešėtų, laikosi išvien. Iš šilagėlių išgaunama *pulsatilla*.

Aš kalbėjausi su kabargų jaunikliais ir pasakojau jiems, kad nuo jų kvapo žmonės alpsta. Kabargų kvapas

silpnina mūsų imunitetą, tačiau išgrynintos (*moschus*) jos subalansuoja dirglius šalčmirius, hipochondrikus, svaigulinguosius, alpiuosius, išsekusiuosius, įtariuosius ir tuos, kurie kalbėdami įsikarščiuoja. Tokie žmonės geriau jaučiasi atsirūgę, o nuo gryno oro jų savijauta pablogėja ir jie priversti nuolat gaudyti kvapą.

Laukiniai ciklamenai, mėgstamiausios Strindbergo gėlės, pakylėtai yra vadinami *cyclamen europaeum* ir kartais duodami žmonėms, kuriems norisi užkrimsti kreidos, žemių ir kirminų. Strindbergas, nors ir neįsigilinęs į homeopatijos filosofiją, pats aprašė tokius žmones savo rašinyje „Akmenų atodūsiai". Kita vertus, jis studijavo alchemiją, tačiau svarbiausia, kad jis drįso parodyti chemijos ir alopatijos trūkumus.

Gyvendamas ant kalno aš skindavau laukines petražoles ir, nors neturėjau nei alkoholio, nei distiliuoto vandens, nei laiko – nuo dviejų iki keturių savaičių – leisti antpilui nusistovėti, sugrūsdavau laukines petražoles akmeniu, praskiesdavau jas upelio vandeniu ir išmaišydavau.

Paskui gerdavau mišinį nuo vėmimo, glebumo ir kliedesį primenančių minčių, kurios mane lankydavo iš žmogaus virstant žvėriažmogiu.

Kartą regėjau moters, gimdysiančios savo pirmagimį, viziją. Vos prasidėjus sąrėmiams ji manė mirsianti. Pribuvėja davė išgerti jai kurpelių, *aconitum*, ekstrakto ir vos per porą sekundžių moters nerimas išsisklaidė.

Sibiro kerėtojai valgo raudonąsias musmires, kad matytų regėjimus. Iš šio grybo medžiagų pagamintas preparatas *agaricus muscarius* gali būti skiriamas nuo chorėjos, epilepsijos, baltosios karštinės ir senatvinės silpnaprotystės tais atvejais, kai paciento asmenybė primena raudonosios musmirės.

Atgręžiu akį išminčiai. Regiu saulei leidžiantis siūbuojančius pušų vainikus, sūpuojuosi ant potvynio vandenų. Paskui susiduriu su prigimtimi, vidine ir išorine, persipynusia ir paskira.

Žinau, kad jūs, augalai ir gyvūnai, turite sielą, žinau, jog jaučiate sielvartą, įniršį ir laimę, tačiau jūsų jausmų mokslas paaiškinti negali. Aš, auksas, sodinis hamamelis, bario karbonatas, siera, niežai, muskato riešutai, žalia nafta, raganės, kalninės arnikos, fosforas, grafitas ir arsenikas esame viena. Širdies infarktą aš gydau išgrynintais juodosios našlės nuodais, o pagirias – strichninu, išgautu iš strichnino medžių (*nux vomica*) sėklų.

Arkliui sakau:

– Jei užmynei ant surūdijusios vinies, ėsk pelkinius gailius.

O vaikui:

– Jei tau įkando bitė, prašyk savo motinos ar tėvo *apis*.

Motinai, kuri jaučia psichologinę atskirtį, kurią sueities metu kankina skausmai, kuri mėgsta šokti ir muša savo vaikus, sakau:

– Ieškok sepijų.

Asketui, siekiančiam ekonominės gerovės ir bijančiam net minties apie skurdą, sakau:

– Aplankyk baltąsias driekanas.

Kai liūtas, kupranugaris ir vaikas jau yra sutaurėję, suaugęs žmogus priverstas rinktis, kuo jis norėtų tapti – homunkulu ar žvėrišku dievu. Žmogus renkasi visą laiką, tačiau jis turi sąmoningai suvokti, kad renkasi ne vieną, du ar tris kartus per visą gyvenimą, o kiekvieną menkiausią kiekvienos minutės, valandos, dienos, savaitės, mėnesio ir metų sekundę. Tik tai supratęs, rinksiesi be kovos.

7

Septintajam Zaratustrų giminės antžmogiui žengiant pro miesto vartus lijo smarkus, juodas lietus. Žmonės gūžėsi karčiamose ir bedvasiuose namuose už nuleistų žaliuzių. Išdrįsusieji spyriotis oro galioms keiksnojo po išskleistais skėčiais. Tarpuvartėse aidėjo sirenos, o iš kanalizacijos šulinių sklido šlykštus tvaikas. Jaunas vyriškis ilgu lietpalčiu ir gerokai per didelėmis kelnėmis skubinosi pro šalį, karštligiškai tarškėdamas mobiliuoju telefonu. Zaratustra nusišypsojo jam nerodydamas dantų, tačiau vyriškis tik dėbtelėjo į jį, įsitraukęs į lemtingą pokalbį, veikiausiai apie tai, kas ką bus vakar pasakęs ir „po paraliais, jei jis taip pasakė, tai geriau jau kristų negyvas“.

Viešbutis žadėjo gerą aptarnavimą, tačiau tuščias portjė žvilgsnis, plekėsiai ir apsilaupę apmušalai bylojo ką kita. Tačiau Zaratustra atėjo ne tam, kad būtų aptarnautas ar bent jau apšokinėtas. Jam reikėjo nakvynės pačiame tirštynės centre, kur galbūt galima užčiuopti miesto pulsą.

Kambaryje šalia Zaratustros gyveno asmuo, kuris visą naktį žaidė kompiuterinius žaidimus. Asmuo, regis, buvo visiškai pasinėręs į žaidimą, rėkė, narnėjo, spragsėjo klavišais ir taip pilvu bilsnojo į stalą, kad šis dunksėjo į sieną kaip prastai suderintas dviem pirštais mušamas būgnelis. Kambaryje apatiniame aukšte bendravo porelė įsimylėjėlių:

– Tada eik po velnių!

– Neaiškink, kur man eit!

– Po galais, nusmurgusi kekše, nori išdrėkst man akis?!

– Smurtas! Jis smurtauja, policija, skambinkite policijai!

Koridoriumi po ilgo vakaro šokių aikštelėje į savo lovas šlitiniavo naktinės peteliškės ir plikes dangstantys seniai. Į Zaratustros duris pabeldė. Atidaręs už jų rado mažytę, liesą it siūlelis, sugriuvusią tetulę rausvai violetiniu kostiumėliu.

– Ar jūs skaitote Bibliją? – paklausė ji nervingu šaižiu balsu.

– Ne, – atsakė Zaratustra.

– Ar tikite į Dievą?

– Aš esu Dievas.

Tetulė rausvai violetiniu kostiumėliu prunkštelėjo iš po mokytojos akinių ir nuskubėjo tolyn it vaikštantis šakalys. Zaratustrai dar nespėjus uždaryti durų, į tarpdurį koją pavyko įkišti plikiui.

– Kur taip skubate? – guviai supūkštė vyriokas, išsitraukė iš švarko kišenės vizitinę ir prispaudė ją Zaratustrai prie veido.

– Ko pageidaujate? – pasiteiravo Zaratustra, neįstengdamas perskaityti, kas parašyta vizitinėje, mat nuo akies ją teskyrė pusė centimetro.

– O dėl ko verta gyventi? – nenustygo vyriškis, šluostydamasis nuo sprando prakaitą purvina nosine.

– O kodėl dėl ko nors verta gyventi? – atkirto Zaratustra, tačiau vyriškis buvo retorikų padermės ir kurčias kitų žodžiams.

– Taigi aišku, kad dėl naujųjų technologijų, – veik išrėkė jis ir atrodė liguistai patenkintas. – Turiu pasiūlymą, kuriam ponas, sakau, niekaip, niekaip niekaip nieeeekaip negpajėgs atsispirti – tai siurblys, kuris siurbia pats! Darbas ir pramoga viename, o jums, mano pone, nereiks nė piršto pajudinti, tik paspaudžiate mygtuką ir sutaupote galybę laiko! Galite apmokėti sąskaitas, nuplauti automobilį, nuvesti vaikus į darželį, užsiropšti ant pačiutės, naršyti internete, išmaudyti katę, žaisti tenisą, prekiauti akcijomis, gauti pylos ir internetu bendrauti su viso pasaulio televizijos žvaigždėmis, kol „DX3 Pussycat Survivor" daro

tvarką! Ką ponas pasakys? Du už vieno kainą, dar pridėsiu porą virtuvinių peilių ir guminę vaginą. Na, na, na, sumušam – pirk arba mirk!

– Kodėl turėčiau norėti taupyti laiką?

– Laikas yra brangus, brangus kaip pačiutės brangenybės, ar ne? Su „DX3“ jūs sutaupysite 3,8 valandos per savaitę, o tai, mano pone, yra statistiškai apskaičiuota laboratorijoje!

– Gerbiamasai, ar negalėtumėte patraukti savo kojos iš mano teritorijos? – pasakė Zaratustra ir šįsyk šypsodamasis jau atkišo dantis. Tačiau siurblių pardavėjas apie ženklų sistemą neturėjo nė menkiausio supratimo ir klegėjo tol, kol Zaratustra sugriebė jį už apvalaino liemens ir iškėlė į koridorių. Tuomet jis tarsi liežuvį prarijo ir virto tuoj tuoj pravirksiančiu įskaudintu vaiku mokykline uniforma. Zaratustra užtrenkė duris, atsigulė ant lovos, užsimerkė ir, klausydamasis rudeninio lietaus barbenimo, užmigo.

Aukščiausiame miesto pastate, stiklo rūmuose, prigrūstuose tų pačių naujųjų technologijų, kurioms meldėsi prekybos agentas, vyko konferencija. „Lyčių lygybės organizacija P.Ū.T.Ė: Matriarchatui sakau TAIP“, – išdavė afišos ir Zaratustra pamanė, kad galbūt čia jam atsiskleis miesto esmė. Sumokėjęs dalyvio mokestį, jis įrašė savo vardą skiltyje „Pranešėjas“, ratu siunčiamame sąraše.

Auditoriją sudarė devyniasdešimt septyni procentai moterų, kurios plojo pranešėjoms, kalbėjusioms apie pa-

triarchato žiaurumus ir būtinybę įvesti valstybės kontroliuojamas kvotas.

– Bendruomeniškumo saldybė yra moterų ginklas! – suriko viena pranešėja.

– Vyrus prie sienos! – sukliko kita.

– Ne reiškia NE! – sušuko trečioji.

Tada ant pakylos užlipo Zaratustra.

Zaratustra kalba apie totalitarinę lyčių lygybę

KUO NORĖTUMĖTE BŪTI – VIENA IŠ KARTONO FIGŪRŲ AR KURPELĖS ŽIEDLAPIU?

MOTERYS, SAKANČIOS: „Visi vyrai kiaulės ir mąsto vien bybiu“, yra moterys, kankinamos pavydo. Jos irgi trokšta bybio, kuriuo galėtų mąstyti. Jos čiulpia pavydo spenius it maži alkani paršeliai. Gerai apie vyrus atsiliepiančios moterys gerai atsiliepia ir apie save. Vyrai, džentelmeniškai praleidžiantys moteris pirma savęs, o paskui einantys į barą su bičiuliais choru parėkauti „pyzda“, yra amorfiški – be užuominos į bybį.

Moteris mušantys vyrai daro tai iš įpratimo, dėl pasitikėjimo savimi stokos arba dėl to, kad buvo taip išprovokuoti, jog testosteronas pasiekė pirmykštes aukštumas. Pastarieji pamiršo apsisprendę gyventi civilizuotoje visuomenėje, kur A yra A, B yra B, o tarp jų – tuščia. Viskas, ką nuslopina normos, įstatymai ir cheminiai medikamentai, spiria iš pasalų tuo pačiu metu, vulkanas išsiveržia ir kumščiai lekia, kur papuola.

Vyrus mušančios moterys daro tai iš meilės, ir viskas yra taip, kaip turi būti.

Vyrai, praleidžiantys moteris pirma savęs, daro tai dėl „gero auklėjimo“ arba dėl to, kad jie pradėjo šokti. Šokis eina prieš merginimą, kuris eina prieš preliudiją, kuri eina prieš apvaisinimą. Moterys, besišypsančios jas praleidžiantiems vyrams, daro tai dėl „gero auklėjimo“, nes yra išsiblaškiusios arba todėl, kad nesąmoningai kaip tik šį vyrą laiko tinkama medžiaga dauginimuisi. Jis iš pirmo žvilgsnio atrodo stiprus, sveikas ir mitrus arba, blogiausiu atveju, lengvai prieinamas.

Moterys, prilaikančios duris vyrams, daro tai dėl to, kad vyrai negali vienu metu atlikti kelių veiksmų. Patikėk manimi arba nusigręžk, pagautas nuovyliaus: moteris yra žemės gelmės, lava ir ugnis. Ji dega dėl gyvybės. Viskas gimsta iš jos. Tai ji verpia giją, ji vedžioja Paukščių tako šunis, ją maitina nakties deivė. Jos motina vardu Niktė. Moteris yra gimdytoja, *parcer*, vyro likimas.

Ji turi daugybę vardų, kiekvienam meilužiui ir meilužei ji turi po atskirą vardą, aš ją vadinu Morija.

Morija – ta anapusybės šventykla – mėgsta lašiniais apkraštuotą kumpį. Ant kumpio ji užtepa prancūziškų garstyčių, o paskui mėsą pabarsto raudonėliu. Aš pats kiaulieną barstau cukrumi, o į degtinę beriu druskos. Morija dažo džiūvėsius į sieros rūgštį ir riaugėja it kupranugaris, o aš vakarieniaudamas teikiu pirmenybę kraujinei dešrai ir bokalui kiniško alaus.

Aš skinu jonažoles, vaistines šunvyšnes, būdmainius rūgčius ir darau iš jų puokštę. Aš ją apkamšau ir skaitau tol, kol ji parpaliuodama ir šniurkščiodama pasineria į miegą ir sapnuoja tūkstantį Morfėjaus sūnų ir papūgą Yingvu, mėgdžiojančią naivų angelų čiauškėjimą. Ji bet kurioje drauguomenėje juoku nugena šalin gėdą ir įvaro baimę kunigams su vyskupais. Aš pjaunu žolę, dažau stogą, kapoju malkas, grūdu prieskonius, tampau lentas ir taisau kėdės kojas. Aš esu vyras. Šiais laikais tikriausiai esu beprotis.

Morija irgi pati sau galva, atskira visata, ragana kalno viršūnėje, į žemę nusileidusi Indros duktė, pavianas, kuriam pavyko pergudrauti leopardą, mano išskaptuotoji siela dvynė, pusė, kurios pasipūtėliškai atsisakiau prieš tūkstančius metų.

Apvaisinau ją, būdamas žinduolis nieko kito ir nemokėjau, o dabar nuo vaisiaus vandenų išsipūtusiame jos pilve plaukimo aukštumų siekia kūdikis. Jis keliaus piltuvo formos vagina ir pasieks bulių kautynes Madride laivu, plaukiančiu iš mirusiųjų karalystės.

Astrologas ir mistikas Paracelsas gydė plaučių ligas didžiosiomis ugniažolėmis, o sjukso[1] genties indėnams atrasti ramybę padėdavo sublimacija. Vadą Sėdintį Jautį šešiais šūviais nukovė purvini blyškiaveidžiai, o genties žynys, kad susilietų su kosmosu, apsitaisė moteriškomis drapanomis.

1 Sjukso gentis (angl. *Sioux*) – viena Šiaurės Amerikos indėnų genčių.

Daugumos gerovė individui visados pražūtinga. Nusileidau nuo kalno su plačiabryle skrybėle ant pakaušio, prikėliau iš pelenų vandėnį ir ištobulinau geodeziją. Tikėkite tik tuo, ko jus moko gyvenimas, niekados nenusiminkite dėl dvejonių – jos prikels *jus* iš pelenų.

Vyrams nevalia būti vyrais, moterims nevalia būti moterimis, dar blogiau – žmonėms nevalia būti individais, moteriškumui nevalia turėti tiek potėpių, kiek Žemėje moterų. Viską reikia suvienodinti centro valdomos tironijos labui. Paimkite kartoninę dėžę, pagal tą patį šabloną iškirpkite dešimt figūrų ir pamatysite vienalytę masę. Paskui nuskinkite kurpelės žiedlapį. Žiedlapis yra nepaprastai nuodingas – kurpelė anksčiau buvo naudojama strėlių antgaliams užnuodyti, – tačiau tinkamai paruošta ir praskiesta vandeniu ji gali išgydyti mirties baimę. Kuo norėtumei būti – viena iš kartono figūrų ar *acon* žiedlapiu?

Skirtybės kuria pusiausvyrą, o vienodumas ją suardo. Padėkite ant stalo dubenį su makaronais, bet be dešros, žirnių, krapų, pomidorų ir kukurūzų. Ir kas išeis? Dubuo šaltų, sulipusių, visiškai identiškų makaronų – ta vienalytė masė, belyčių lavonų rojus, žmogaus pralaimėjimas.

Skirtingas mąstymas yra išlikimo instinktas – dar daugiau – veržlumo ir narsos išraiška, trinties poreikis ir judėjimas į priekį.

Keliaujantį po viduramžių Montalčiną mane pavaišino keptais balandžiais su *borlotti* pupelėmis ir sūdyta

kiauliena. Aš peržegnojau klūpantį šventąjį Dominyką, spūstyje mačiau Arnolfo di Kambijo mirties kaukę ir nufotografavau *Palazzo Ramirez de Montalvo*. Apsistojau viešbutyje ir ligi pat aušros buvau apkerėtas nepažįstamojo. Mes tratinomės ir laikas ištirpo. Buvo nuostabu mylėtis su vyru, tarp mūsų, vyrų, šnekant.

Vedžiau tris moteris ir tapau daugpačiu, savo noru parsidaviau į Egipto princesės haremą. Ji manimi naudojosi tol, kol pragydau it koks kastratas. Buvau laukinis šuo prie jos kojų, vienas iš daugelio, paskui išskirtinis, mėgstamiausias, šokantis jos gvazdikėliais įtrintoms įsčioms.

Montalčinas! Iš saujos druskos pasidariau moterį, bet ją nusinešė lietus. Šonkaulis buvo vienintelis likęs dalykas. Pririšau prie šonkaulio virvę ir išbėgau į pievą. Pažvelk, motin! Aš leidžiu aitvarą! Žolė taip maloniai kuteno kojas. Buvau visiškai laimingas. Dabar siūlau jums gebėjimą išsiskleisti. Laisvos moteriškės krūtimi maitinamas aš darau stebuklus.

Lai viešpatauja individas. Vyras ar moteris – neturi jo-]kios reikšmės.

Gamtos lygybė nepaiso doktrinierių keliamų reikalavimų standartizuotis ir prisitaikyti. Apdoroję Kanadoje ir JAV augančių blakėžudžių šaknis, turime vaistą *caulophyllum*, kuris apmalšina gimdymo skausmus, jei šie nestiprūs ir nereguliarūs, o gimdymas užsitęsia. *Caulophyllum* taip pat gali, lygiai kaip ir *cimicifuga* (būdmainis

rūgtis), apsaugoti nuo persileidimo, jei bendra šio vaisto būsena atitinka bendrą būtent šios patelės būseną.

Toks tokį išgydo ir toks tokį pažįsta. Šiuolaikinis žmogus nukenksminamas, politiškai paverčiant jį normos kopija. Žmonių temperamentų ir gamtos elementų skirtumai sublimuoja būtį.

Rangda[2] yra vienas iš daugybės mano vardų. Aš esu tarsi Dzeusas – pusiau vyras, pusiau moteris, tobula konspiracija, ant laužo sudegintas žolininkas, Jėzus pačiame žydėjime. Aš laižiau Dafnei ausį, lesinau atšlaitėje vištas, kasiau raudongauriui liūtui pasmakrę ir valgiau su Aspazija[3] austres subombarduotame restorane.

Niekados neleiskite savęs sumenkinti iki makarono tarp kitų makaronų. Atraskite savyje bulvę, muštinį, obuolį, lydeką, graikinį riešutą. Nusiaubkite virtuvę it buivolų banda!

Akių kampučiuose regiu ugninę moterį ir jos kelionę iš Salamankos į Madridą pro Umeo miestą, matau Granadą ir vyrą, kuris tarnaudamas armijoje mokėsi rusų kalbos ir širdies balso vedamas atsisakė stipendijos Singapūre. Jie liula Morijos vaisiaus vandenyse, jie plaukia link gimdos kamščio, o ryžių lietus krinta ant jaunavedžių. Daužykite taures kaip turkai ir graikai!

---

2 Rangda – indoneziečių mitinė būtybė, vaikus ryjanti demonė, kuri lydi būrį raganų į kovą su gerųjų jėgų valdovu Barongu.

3 Aspazija – viena žymiausių Senovės Graikijoje heterų, tapusi garsaus karvedžio Periklio žmona.

Meilė yra aukščiau už turėjimą. Sutarkite susitikti užribyje, kur nebėra visuotinės traukos. Ten atsakymai patiekiami it gardūs alyvuogių pyragai. Argi gyvenimas nėra desertui patiektas šokoladinis tortas su grietinėle?

8

Iš stiklo rūmų išeinantį Zaratustrą pasekė jauna madmuazelė. Tai buvo nepasidažiusi raudonplaukė safyro mėlio akimis. Ties perėja tarp pypinančių automobilių, bruzduliuojančių vergų ir mirksinčių neono iškabų ji sugriebė jį už rankos.

– Žinau vieną kavinaitę, – pasakė ji. – Sek paskui mane.

Jiems begeriant karštą šokoladą su plakta grietinėle, ji patikėjo Zaratustrai pasaulėžiūrą, panašią į anarchistų. Papasakojo, kad studijuoja universitete norėdama išmėginti savo atsparumą ir pasiūlė Zaratustrai tą patį vakarą paskaityti paskaitą studentų sueigoje. Zaratustra jos pasiūlymą priėmė.

Zaratustra kalba studentams

AR VĖMALAI KVAPNESNI, jei jų turinys – jautienos kepsnys ir šampanas? Galiu išveblenti pasaulio istoriją iš vieno galo į kitą ir atgal, bet ar dėl to esu išmintingesnis? Aš nesu sąvartynas pigiems docentų vapalams.

Jei paklaustum vaiko, ką reiškia x lygtyje 3 – x = 2, vaikas nusijuoktų, pabėgtų, ištiesęs rankas lyg lėktuvo sparnus, ir užsikartų į pačią medžio viršūnę. Jei užduotum tą patį klausimą katei, ji įžeista nusvilintų tave žvilgsniu, o paskui leistųsi į sodą, sugautų pelę ir suėstų visą grobį, palikdama tik tulžies pūslę.

Ar didžios žinios suteikia didžios išminties? Matematinėms formulėms žerti nereikia jokios nuovokos, o apsiskaitymas ir informacijos kaupimas yra išprusimo priešingybė. Intelektas pavaldus intuicijai. Mintis visada seka jausmą.

Vaikas ir katė, kiekvienas atskirai, yra išmintingesni už inteligentą.

Gamtos mokslų mokyklos nužiesti autoriai ir filosofai vietoj savarankiškai įgytos išminties iškemša knygas ir disertacijas kitų žiniomis. Man gaila tų, kurie taip mielai

slapstosi už nuo alaus išpampusių visokių didenybių storymių.

Išmintis yra narsa išdrįsti *pajausti* tai, kas slypi už įgytų žinių.

Žinios – tai žmogus, kuris pirmu reikalu ryte įsijungia televizorių, kad nereikėtų klausytis savęs. Išmintis reiškia išeiti į gyvenimą ir prisiminti tai, ką esi pamiršęs, nes mes gimstame išmintingi. Mes gimstame kaip aukso žvaigždės ir užgęstame po pareigos kupolu.

Autoritetais laikomi tie, kurie turi daugiausiai ir svariausių titulų. Titulų ir rangų priespauda – dažnas reiškinys, būdingas medicinos sričiai, politiniams judėjimams ar kariuomenei. Grupė garbsto despotą. Tačiau tokia grupė, būdama silpna, kerštauja bausdama. Patyčios grupėje rodo jos narių savigarbos stoką, koks priklausomas nuo bendruomenės yra individas ir kaip jis sau leidžia atstumti kitus, kad nebūtų atstumtas pats.

Tokia hierarchija, kuri, regis, galioja ir universitete, turi dvi puses. Ji aptinkama gamtoje ir yra būdinga daugeliui rūšių. Net jei šios rūšys kuria hierarchiją remdamosi visai kitomis, sveikesnėmis prielaidomis nei šiuolaikinis žmogus, tokia hierarchija egzistuoja. Ji egzistuoja, kad būtų užtikrintas rūšies išlikimas.

Galima išskirti sukonstruotą hierarchiją ir hierarchiją, atsiradusią natūraliai, tokią, kurios paskirtis – ginti drumstąjį egoizmą ir tokią, kurios paskirtis – ginti tyrąjį visos rūšies egoizmą.

Aš keliauju atatupstas, kad prisiminčiau. Esu pats sau generolas, man niekas nevadovauja. Esu pakankamas pats sau gyvūnas, dievas, gydytojas, mokytojas. Jei kaltinate mane puikybe, aš atmetu Jantės įstatymą[4]. Jūs sakysite:

– Nemanyk kažkuo esąs.

O aš atsakysiu:

– Aš jau *žinau*, kad kažkas esu.

Aš prisimenu tai, ką pamiršau, ir pamirštu tai, ko buvau išmokęs.

Aš nuolatos keičiuosi. Manyje telpa visos politinės kryptys, tačiau aš nenešioju jokių emblemų ir neturiu jokių laipsnių. Manęs neįmanoma suklasifikuoti. Kuo daugiau studijuoju kitų galva, tuo labiau silpsta mano energija.

Tikėkite manimi, kai tvirtinu esąs vienas jūsų. Aš ten buvau, aš ten *esu*, tačiau esu ir *čia*, ant tako, vedančio į saulę, ne tik atgal į gimimą, bet ir į ankstesnius gyvenimus, ankstesnius gimimus, į tuos tūkstančius metamorfozių, kurias patyriau ir patiriu.

Esu ir švyturys, ir krioklys.

Regėjau matadorus, pikadorus, novilerus, banderilerus, *el mozo de espadas*, mačiau, kaip kraujas nudažo kardą saulėje, kepinančioje ir besispraudžiančioje į šakumą tarp Benalmadenos ir Marbeljos.

---

4 Jantės įstatymas – gyvenimo taisyklės, kurių pirmoji – nelaikyti savęs kažin kuo. Šis įstatymas buvo priimtas Jantės bendruomenėje, aprašytoje viename danų-norvegų rašytojo Akselio Sandemosės romanų.

Las Ventas arenoje Madride bulius lekia pasitikti lūkuriuojančios mirties ir žino, kad taip surėdytas gyvenimas, nei daugiau, nei mažiau. Kai matadoras be menkiausio įbrėžimo ant savo *traje de luce,* yra nešamas krėsle per *Puerta grande*, minia kunkuliuoja džiaugsmu. Jis nukovė bulių ir yra karžygys, reikalingas nuo nuobodulio bėgančiai miniai. Bulių kautynės tapo menu, sielvarto ir sapnų akordų seka – Dm, C, E, Am.

Atsidūriau Fuenchiroloje, Kosta del Solyje. Malagos oro uoste sėdau į džeržgiantį taksi ir pirmąją naktį išmiegojau smėlėtame paplūdimyje. Buvo pats trumpų atostogų įkarštis, aš grūdausi su miestelėnais ir turistais kelyje į *Plaza de Toris*, į didžiąją metų koridą – bulių kautynes su trimis matadorais, kurių vardai puikavosi afišose: Enrikė Poncas, Elas Chulijus ir Davidas Galanas!

Po pasirodymo kalbėjausi su klošaru gatvės kampe. Jis neturėjo pusės dantų ir šlemštė šaltas pupeles iš konservų skardinės. Jis pravirko man ant peties, o aš pasakiau:

– Keliauti – vadinasi, nejudėti iš vietos. Tik nejudėdami iš vietos mes keliaujame.

Labiausiai stebina kai kurie žodžio „gyvuliškas" sinonimai – juos rasti galite bet kuriame žodyne: brutalus, nuožmus, kūniškas, žvėriškas, *geidulingas*, mažaprotis, menkesnio išsivystymo.

Leiskite paklausti, kaip katė, beždžionė arba bulius, išreiškiantys nežabotą instinktą, gali būti menkiau išsivystę

už prasiskolinusį, paklaikusį vakarietį? Ir kas gi nori būti protingas, kai karstytis medžiais, išmyžti kryžių ir pramiegoti rytą yra daug smagiau? Geidulingumas yra malonus, o ir gyvuliško riebalo ant kiaulienos muštinio neatsisakyčiau.

1892 metais Dmitrijus Merežkovskis skaitė Maskvoje paskaitą. Jis pasakė, kad literatūra turėtų prikelti tikresnę tikrovę ir maištauti prieš krikščionišką geidulingumo ir grožio priespaudą.

Tarp Juodosios ir Kaspijos jūrų kyla išdidūs Kaukazo kalnai. Į rytus nuo Uralo kalnų amžinybėje dūsauja Vakarų Sibiro plokščiakalnis, besidriekiantis iki Jenisiejaus upės, iki dar skursnesnių plynaukščių ir Lenos upės.

Kamčiatkos pusiasalyje griaudėja vulkanai. Onegos ežeras, Obė, Kolyma ir Lena įteka į Arkties vandenyną, Amūras atskiria Kiniją ir įteka į Ramųjį vandenyną, Volga – į Kaspijos jūrą, Donas – į Juodąją jūrą, o Neva – į Baltijos jūrą.

Novodevičij kapinėse dūla Antono Čechovo, Nikolajaus Gogolio ir Michailo Bulgakovo palaikai. Ten, tarp kapų ir lapų, skvarbioje rudens šviesoje vaikštinėja rusų jaunimas. Prie Ivano Rūsčiojo varpinės jie surūko savo pirmąją cigaretę, *Izmailovskyj Vernisaž* turguje nudžiauna niekutį, o Ginklų rūmuose spjaudo ant caro šeimos Faberžė[5] kiaušinių.

---

5 Faberžė (pranc. *Fabergé*) kiaušiniai – tai Peterio Karlo Faberžė (Peter Carl Fabergé) firmos juvelyrinių dirbinių kolekcija, kuri buvo sukurta nuo 1885 iki 1917 metų Rusijos imperatorių šeimoms ir privatiems

Bet ar tai rūpi saulėgrąžai?
Neleiskite informacijai užstoti vaizdo.

9

Mieste bažnyčių buvo daug ir tuščių. Jos atrodė išdėstytos strategiškai, tarsi kiekvienas pastatas turėtų svarbią funkciją. Aidi tuštuma, žmogus, kraujuojantis ant kryžiaus dėl tikinčiųjų, monotoniškai graudi mišių vargonų muzika ir prašančiųjų nuodėmių atleidimo maldos įrėmino Olimpo dievo ėdžias.

Zaratustra matė, kaip kunigas ramino gydytoją, kurio dukra mirė nuo krūties vėžio. Verkdamas iš bejėgiškumo, gydytojas, iškėlęs kumštį, keikė žiaurų atsitiktinumą. Kunigas prašė gydytojo pasikliauti Dievu, o Zaratustra, vienintelis šios scenos liudininkas, mąstė:

„Tai simptomiška. Štai autoritetas, kuris pratęs, kad jo pacientai, visiškai nusimetę atsakomybę, jam paklustų. Dabar jis privalo padaryti tą patį – nusimesti atsakomybę iš sielvarto, kad jį pripažintų Tėvas mūsų, kuris esti danguje. Kunigas ramina ašarojantį gydytoją, o kai jis leidžiasi raminamas, kunigas pagiriamai paplekšnoja jam per petį. Greit jis išeis į gyvenimą nešinas vienu patyrimu mažiau."

---

kolekcininkams. Žodžių junginys „Faberžė kiaušiniai" tapo ikirevoliucinės Rusijos imperatorių rūmų prabangos simboliu.

Zaratustra priėjo prie altoriaus, atsisėdo ir sukryžiavo kojas. Akmeninių grindų šaltis palindo jam po oda, įsismelkė ir apgaubė sąnarius, griaučiai barškėjo, o širdis ėmė plakti dažniau. Kunigas išsyk jį pastebėjo, tačiau gydytojas, nematantis nieko, išskyrus sielvartą ir besiartinantį aukojimą, buvo užsidengęs veidą rankomis. Tarp pirštų stirksojo retų plaukų sruogos.

– Kas jūs būsite? – pasiteiravo kunigas.

Gydytojas pamėgino sutramdyti savo raudą. Staiga jis atsidūrė periferijoje.

– Aš esu Dievas, – atsakė Zaratustra.

Gydytojas atitoko iš savo sielvarto.

Tada Zaratustra prabilo.

Zaratustra kalba gydytojams ir kunigams

PASAKYSIU TAU, kunige: išaukštinkime žmogų iki gyvūnų ir nužeminkime jį iki dievų. Kai kitą sykį stovėsi sakykloje, noriu išgirsti tave kvykščiant it rujojantį peniukšlį: „Neturėsi kitų dievų, tiktai save. Ieškok paguodos tik savyje."

Bridau per supuvusios žuvies jūrą, valgiau apipelijusią duoną ir gėriau rūgštų vyną. Buvau draskomas kančios, kurią Adomo vaikai garbina ir gina iki paskutiniosios.

Aš vaikštau apsvaigęs, esu upė, kuri visados netvari. Būtent ši upė teka pro pirštus, būtent šis svaigulys yra banga, kuri užlieja ir nuniokoja kapus.

Pirmąjį iš Zaratustrų graikai vadino Zoroastru. Zoroastras pašaukė į žemę Ahūrą Mazdą skleisti *zoroastrizmo*, vienintelės iš prigimties lygiateisės religijos. Antrasis iš Zaratustrų giminės nusileido nuo kalno kalbėti žmonėms, tačiau aš laisvas nuo paveldo ir tiesiu kelią užu bet kokių įsivaizdavimų.

Geidulingumas nedera su dieviškumu, o kūniškas goslumas pastatytas į kampą. Kodėl turime slopinti in-

stinktus, kodėl turime suvaryti kuolą į moters seksualumą, kodėl turime stebėti, kaip bažnyčios patriarchatas prievartauja gimdytoją, ir nesikišti. Ar tik ne tam, kad nebūtų jokių išsišokimų?

Esėjų sektoje Kumrane, prie Negyvosios jūros, buvo rašomos knygos apie Šviesos sūnų ir Belialo kovą. Vardas Belialas kilęs iš hebrajų kalbos ir reiškia blogį. Tie, kurie persekiojo krikščionis, tarp jų ir imperatorius Neronas, buvo apšaukti antikristais. Ireniejus Lionietis rašė, kad Antikristas pasirodys su didžiule velnio galia, sunaikins stabus ir leisis garbinamas kaip Dievas. Aleliuja!

Jono pranašystėje aptinkamas vyskupų puikybės prototipas: „laukinio žvėries skaičius, kuris yra 666“.

Tamsi, iškrypėliška grėsmė įvelkama į žvėries kailį. Mes negalime kontroliuoti arba prijaukinti liūto, hienos ar krokodilo, todėl pridedame jiems prie smilkinių ragus ir pareiškiame esą už juos vertesni. Tai darome tam, kad apeitume ribą tarp gėrio ir blogio ir įteisintume masinę psichotinę narkozę.

Anot žydų legendos, Antikristas vardu Armilas buvo pagonio ir marmurinės gražuolės mergelės skulptūros kūniškos meilės vaisius. Jėzus Nazarietis kentėjo ne dėl žmonių ir niekados neprašė apkvaitusios minios karvedžio vaidmens. Išleiskite skėrius iš miglų, lai jie užplūsta Joelio sąmonę, pažvelkite, kaip jie lygina su žeme griuvėsius ir savo čirpimu naikina piktžoles. Šaukiu meksikiečių

lietaus dievą Tlaloką, kad parodyčiau savo triukus; štai taip megabezdalu prasideda pasaulinis tvanas!

Dievas ir Šėtonas yra vienas ir tas pats, jie išsiritę iš to paties siaubo – mūsų pačių didybės baimės. Dievas yra priklausomas nuo Šėtono. Be Šėtono pasaulis bedievis.

Tai, kas mums gerai, taip pat yra ir blogai. Dabar pamirškite viską, ką sakiau.

Regiu amžinybę kaip sielos langą ir žinau, kad gyvenau tūkstančius gyvenimų įvairiomis formomis ir pavidalais. Tačiau *mano* driskius danguje nėra joks gailestingumas, kuriam reikia dėkoti ir lankstytis, atvirkščiai: aš esu jis. Jis yra aš.

Kiekviena gyva galia, kiekvienas uodas, bacila, medis, bezdžionė yra atskira religija. Dabar jūs žinote, ką reiškia tikėjimo laisvė.

Nesileiskite apakinami šventeiviškumo, pažvelkite, kaip chalatuoti ir sutanoti dalijasi podiumą kovodami dėl mūsų apsvilusių sielų.

Pasakysiu tau štai ką, gydytojau: diabetikui nereikalinga jo insulino dozė. Tačiau pramonė nenori nieko apie tai girdėti. Taip pat nenori žinoti, kad klasikinė homeopatija jau šimtus metų padėjo diabetikams padėti sau. Arba to, kad Polinezijos salų aborigenai apie diabetą nėra nieko girdėję. Du tūkstančius metų jie valgė ir gėrė vaisius, kurie vadinasi *noni* (citrininė morinda).

Europoje ir Amerikoje vidutinė gyvenimo trukmė yra apie aštuoniasdešimt metų dėl visuotinės gerovės, stiprių chemikalų ir Frankenšteino chirurgijos. Tai pažanga, kuri vadinama „tai bent“, ar kaip ten? Rytų Pakistane gyvena hunzai, vidutinė gyvenimo trukmė – 100–120 metų. Gruzinai, armėnai, abchazai, azerbaidžianiečiai irgi sulaukia iki šimto dvidešimties metų.

1973 metais *National Geographic* žurnalui pozuoja šimto trisdešimt šešerių metų sulaukusi moteris iš Kaukazo kalnų. Vienoje rankoje ji laiko stiklinę degtinės, kitoje – cigarą. Anot to paties žurnalo, seniausias pasaulio gyventojas yra vienas armėnas. Krikšto ir gimimo liudijimai bei karinės tarnybos dokumentai rodo, kad jam spėjo sukakti šimtas šešiasdešimt treji metai! Bet ar jam tai rūpėjo?

Vilkabambos kaime Ekvadore gyvenančių indėnų vidutinis amžius – 100–120 metų. Titikakų iš Peru pietryčių vidutinė gyvenimo trukmė – 110 metų. Nigerijoje gyveno vadas Baueris, išlaikęs visus dantis sveikus. Kai Baueriui skaičiavo dantis, jam buvo šimtas dvidešimt šešeri metai. Jis nieko nebuvo girdėjęs apie fluorą.

Ketvirtame XX amžiaus dešimtmetyje mirė siras, kuriam buvo šimtas trisdešimt treji metai. O ar esate girdėję apie daktarą Li iš Kinijos? Jis gimė 1677-ais, o mirė 1933-iais, dviejų šimtų penkiasdešimt šešerių metų amžiaus! *London Times* parašė apie jį daugybę puslapių. Tiesa ar melas? Spręsk pats!

Ar natūralu su amžiumi tapti sukriošusiu ir ligotu? Atsakymas turėtų būti NE. Kaukaziečiai deda į arbatą porą šaukštų druskos ir išgeria kokią dvidešimtį puodelių per dieną. Ekvadoro indėnai mėgaujasi tabaku, gruzinai mėgsta degtinę, o azerbaidžaniečiai muša sviestą ir storai tepa ant baltos duonos.

Mus žudo gerovė.

Dažniausiai socialdemokratinių režimų ir vaistų pramonės direktorių bei gamintojų ciniškas susižaidimas skaldo ir valdo, o mes pasirenkame būti jų žaidimų žetonais. Mums sako, kad chroniškai sergame tuo bei anuo ir privalome nuolatos gerti vaistus, kartais net visą gyvenimą. Kitaip mūsų laukia mirtis. Pavyzdžiui, opinis kolitas yra lėtinis storosios žarnos uždegimas, kurio įprastai, alopatija, išgydyti neįmanoma. Todėl jis nepagydomas. Retas gydytojas pasako pacientui, kad jam galima padėti alternatyviomis priemonėmis, nes jei pasakytų, subyrėtų visa verslo idėja. Vaistų įmonės veikia akcinių bendrovių principu ir privalo nešti pelną. Kaipgi atrodytų, jei pacientai išgytų ir nustotų riję vaistus, kuriuos įmonės kiekvienais metais gamina ir reklamuoja už milijardus? O kaipgi išliktų socialdemokratija, jei piliečiai imtų mąstyti patys, sustiprėtų ir taptų išties nedalomais individais? Neįmanomas scenarijus!

Per visą pasaulio istoriją joks vaistas nėra išgydęs ligos. Vienintelis dalykas, gydąs mus nuo nudegimų, erkių įkandimų, išsėtinės sklerozės, žarnyno kataro, reumato ir depresijos yra mūsų imunitetas, gyvybinė galia. Vaistai

turėtų išprovokuoti savaiminį išgijimą nesukeldami naujų ligų arba stipraus šalutinio poveikio. Kuo labiau atskiestas ir išgrynintas, tuo giliau įsismelkia, visa kita tik dūmų uždangos ir pardavimo triukai!

Kiekvienas žmogus yra ne tik religija, bet ir gydytojas, žinoma, be prašmatnių diplomų, ilgus metus trukusių studijų universitete ir brangių įpročių, tačiau dėl to dar atviresnis neįmanomybei. Lėtinės ligos yra individo baimės keistis rezultatas, o tą baimę derindami su cheminiais preparatais tampame ne tik priklausomi, bet ir dar ligotesni. Bet mes sergame su malonumu, mes norime atrasti bendrystę, prisišlieję prie panašiai mąstančiųjų, prie kitų *nukentėjusiųjų*. Mes ieškome identiteto. Dar būdami maži sužinome, kad liga yra kelias į meilę ir globą.

– Mama, man skauda pilvą!

– Vargšas mažyli, ateik, aš tave apkabinsiu!

Mama, kuri paprastai yra paklaikusi nuo karjeros ir namų ruošos, tenorinti atsipalaiduoti priešais televizorių, kuriame sraunia sirupo srove liejasi muilo operos, staiga priartėja. Vaikui leidžiama neiti į darželį arba į mokyklą, jis iškemšamas tabletėmis ar nosies purškalu, paguldomas į lovą ir apdovanojamas ilgut ilgutėle pasaka.

Nesistebėk, jei pasakysiu, kad per visą istoriją mes nebuvome tokie ligoti, kokie esame dabar, net ir maro metu XIV amžiuje arba Gustavo III laikais, kai virš Stokholmo tvyrojo nuolatinis raugintų kopūstų, sifilio ir prarūgusio alaus tvaikas.

Galbūt puikiai gebame persodinti organus, izoliuoti auglius ir prikelti žmones, kuriuos jau nužudėme, kad jie „pagyventų“ dar dešimt metelių, tačiau siela užnuodyta, smalsusis žvėris sėdi narve.

O pasaulis perpildytas.

10

Prie bažnyčios Zaratustros laukė rašeiva.

– Nevalingai klausiausi...

– Nori apie ką nors parašyti?

Rašeiva atrodė veik pamaldžiai.

– Parašyk pasaką su laiminga pabaiga. Tokių esama tikrovėje, tau nereikės kurti.

– Tačiau pasakų su laiminga pabaiga nespausdina atskiru tiražu.

– Tačiau jų esama.

– Jei nėra laikraštyje, reiškia visai nėra, – atkirto rašeiva, kuris buvo jaunas ir, kaip spėjo Zaratustra, ką tik baigęs kokį nors universitetą, tykantis laimikio.

– Būtent tai aš ir turiu galvoje, – atsakė Zaratustra. – Kiekvienas tavo rašomas žodis *kuria* pasaulį.

– Pasaulį?

Rašeiva atrodė nustebęs.

– *Iliuziją* apie pasaulį, – patikslino Zaratustra. – Tu rašai tai, ką žmonės skaito prie kavos ir šmykšt – tu jau

dievas. Tu irgi atsakai už žudynes, prievartavimus, vagiliavimą, prostituciją, karus, ekonomines krizes ir apgailėtinas televizijos laidas. Kokį pasaulį rašysi šiandien?

Rašeiva įsiuto, tarsi Zaratustra būtų apkaltinęs jį sanguliavimu su motina, ir, Zaratustrai kertant siaurą gatvelę, suriko pavymui:

– Tau atsirūgs, šėtone. Paversiu tavo gyvenimą pragaru.

– Sudie, – pasakė Zaratustra.

Didžiausiame miesto kino teatre, eilėje, Zaratustra pasiteiravo šalia stovinčios moters, kokį filmą rodo.

– Galima pasirinkti iš penkiolikos įvairių filmų, – neramiai atsakė moteris.

– O kokį žiūrėsit jūs?

Moteris papasakojo apie liaupsinamą švedų režisierių, sukūrusį filmą apie siaubingą pornografijos industriją.

– Tai jis nepripažįsta pornografijos?

– Savaime suprantama! – atsakė moteris.

– Ir jis liaupsinamas laikraščiuose ir festivaliuose?

– Nuolatos, – išdidžiai pareiškė moteris. – Jis gavo gausybę apdovanojimų!

– Tuomet jis neigia jį patį pagimdžiusią kultūrą, – garsiai svarstė Zaratustra. – O pornografiniai filmai jį tikriausiai kaitina.

Tačiau moteris jau buvo perėjusi į kitą eilę.

11

Užkulisiuose po keleto impulsyvių estrados artistų ir vieno kito tylaus, užsisklendusio poeto pasirodymų scenoje, Zaratustrą pavaišino vynu plastikiniame puodelyje. Nudrengtos patalpos buvo miesto pakraštyje, tarp jo šerdies ir priemiesčių. Zaratustra pažiūrėjo propagandinį išliaupsinto kino režisieriaus filmą, o paskui patraukė per šlapią dulksną, kur kojos neša. Laikinai susižavėjęs eilėmis, jis prisikabino prie devyneto veik identiškų asmenų ir nusekė tuntui iš paskos į rūsį, apšviestą nesvetinga, melzgana šviesa. Čia vyko poezijos skaitymai. Zaratustra vaikštinėjo ir pažinosi su žmonėmis iš publikos. Nepaisant kiek išsigandusių susirinkusiųjų žvilgsnių, jam pavyko išsiaiškinti, kad devyniasdešimt penki procentai iš jų rašo eiles arba užsiima kokia nors kita kultūrine veikla. Visi pažinojo visus – susigiedojusi grupė, atsidavusi vienas kito liaupsinimui. Duona kaip duona, pagalvojo Zaratustra, atidžiai stebėdamas pasirodymą. Žodžiai ir gestai užplūdo jį it klampūs snargliai. Tačiau ten stovėjo nervinga mergina. Ji ieškojo atramos savo popieriuose ir nekantriai trepsėjo. Ji turėjo ką pasakyti, Zaratustra tik nežinojo ką ir jam tai patiko. Galbūt reikėtų per pertrauką nusipirkti jos eilių rinkinį. O gal, kai išjungs mikrofoną, byloti atlikėjams?

Zaratustra kalba menininkams

LIAUKITĖS KUDAKAVĘ savo kraujomaišiškus raudonojo vyno paistalus ir klausykitės! Girdėjau pasakojant apie rašytojų sąjungas, tarpininkaujančias ieškant darbo tiems nariams, kurių rašytojo talentas buvo išskobtas rašytojų kalvėse ir kurių principai ribojasi su neregimybe. Girdėjau apie galva linguojančias lėles, kurios medžioja stipendijas ir premijas, palaikydamos gerus santykius su kultūros politikais, ir švankščia savo beprasmišką poeziją tose pačiose scenose, tai pačiai publikai. Jie užsidirbo titulus, kad užmaskuotų talento trūkumą ir yra epigonai, išspjauti rašytojų kalvių masinės gamybos konvejerio – socialinio realizmo apologetai, besieliai saldžialiežuviai, kartojantys veblenimus tol, kol aplinkinių ausys iš nevilties užanka.

Vienas švedas, literatūros istorijos docentas, savo atgrasaus poezijos vadovėlio įžangoje rašo, kad „intuiciją reikia vesti, o jausmą – prusinti“. Ar kas nors yra girdėjęs apie fašizmą?

Lundo universiteto filosofijos profesorius kurpte kurpia knygas apie intelekto pranašumą ir jausmų menkumą.

O pats dulkino vieną iš savo studenčių. Studentė pastojo ir profesorius ją paliko, tačiau moka alimentus. Jis paklūsta pareigos reikalavimui statistiškai, kaip laikrodis. Jis šlovina intelekto pergalę, tačiau mąsto bybiu, kuris yra jo jausmų tąsa, primityvus instinktas, o jo emocijos, regis, išsivysčiusios tiek pat, kiek bakterijos.

Bridau uosdamas perdegusių neono vamzdelių tvaiką ir klausiausi jūsų pragmatiškai pornografinių asfalto himnų. Kramtau jūsų litanijas apie neteisingus nuosprendžius, pleiskanas, duonos žieves ir su dailia šypsena veide išspjaunu juodą smalą. Ar tik ne natūralistas Ibsenas bus pasakęs apie natūralistą Zola, kad jei pastarasis „neria į kloaką maudytis, tai aš neriu į kloaką, kad ją apvalyčiau"? Tokiu atveju – 1 : 0 Ibseno naudai!

Aš kalbėjausi su svetimšaliu. Jis pasakė:

– Kai kurie rašo, kad aprašytų tikrovę, o aš rašau, kad ją pakeisčiau.

Istorija ir kiekviena mano atversta knyga įrodė, kad savamokslis menininkas turi ką pasakyti, o mokytas sako tai, ką kiti nori, kad jis sakytų, ir tokiu būdu, kokiu apskritai niekas nepasakoma, bet šitai visiškai atitinka šlapią režimo sapną apie *status quo*.

Rašykite taip, kaip, po paraliais, jums patinka, sakau aš, tačiau rašykite pasaulį gražesnį, nes jis nėra toks bjaurus, kokį jį rašote jūs. Nepainiokite savo pačių bjaurumo su pasauliu, matykite pasaulį kaip dionizišką nudistų centrą ir įsispoksoję į veidrodį pamatysite, kad esate

dešimtsyk gražesni. Išdrįskite griauti, versti, kurti, nestoviniuokite ir negriežkite dantimis lyg norėtumėte myžti. Jūs man primenate pasenusio margarino pakelį.

12

Naktis alsavo šerkšnu. Gatvės, paprastai besirangančios nuo gyvybės, dryksojo sugurusios ir apleistos. Tarp daugiaaukščių pūtė vėjas. Jis lenkė prie žemės medžius ir barškino šiukšlių dėžes. Žibintai plakėsi it stūmokliai, o naktiniai žvėriūkščiai ieškojo užuovėjos visą parą veikiančiose užkandinėse. Tolumoje buvo girdėti gatvių valymo mašinų gausmas, rengtasi poliruoti purvo paviršių.

„Pietų Kinijos ir Tibeto tautos manosi kilusios iš beždžionių, – samprotavo Zaratustra, – o kitos tautos prikausto beždžionę grandinėmis ir manosi nugalėjusios Velnią." Ant kalno jis nužudė *saru*, gindamasis išpjovė vieną primato akį ir tapo nematomas. Dabar langų stiklai ir plytgaliai klausiamai terkščiojo į mūrą. Saldainių popierėliai latakuose, sudriskę prezervatyvai ir įlenktos alaus skardinės sukosi šokio ritmu. Po kelių piruetų, kiek tolėliau, jie žnektelėdavo ant žemės ir likdavo ten lūkuriuoti savivaldybės valytojų. Taikos brangakmenis, safyras, išperėjo savo palikuonį ant nuodingų bijūnų sėklų, o sibilės kiaušiniai buvo paimti iš Sakaros nekropolių ir užkasti po triukšmingu miesto asfaltu.

Zaratustrai maudė kairiąją pažastį, tarsi į limfmazgius būtų įsimetęs švietimo auglys. Vėžys yra paskutinis virsmo priminimas, jis niekada nebus išpjautas ir užmirštas ant sterilaus operacinės stalo. Zaratustra pajuto viso pasaulio galvos skausmą, jis, regis, tvokstelėjo tarsi smūgis į kaktą ir dingo it migrena, be aido. Batai gėrė į save nuo lietaus apsunkusį šaligatvį. Tolumoje griaudėjo trombonai. Kad šventeiviškumas paliautų, Sodomoje ir Gomoroje, prie Negyvosios jūros, apsigyveno angelai.

Žiemos metu kalnuotose šiaurės vakarų Graikijos vietovėse iškrinta sniegas, tačiau vasara išdžiovina upes ir uždega miškus. Egėjo jūros salas praryja *meltemie*, šiaurės vėjo atnešta audra. „Aš ieškau tos audros, – mąstė Zaratustra. – It bizonas rupšnoju paskutinę prerijų žolę ir atgręžiu akis į artėjančią liūtį.“

13

Jis paliko už nugaros bodų vieškelio tratėjimą ir patraukė į kobalto mėlynumo pramonės rajoną. Sunkios, gremėzdiškos dekoracijos užstojo vandens telkinius, lauro medžius, slankas ir perkūno oželius.

Asfalto plyšiai dvokė karštine, lietus apmalšo. Prie užgesususios ugnies laukė moteris. Jos grožiui buvo neįmanoma atsispirti. Jis glūdėjo kairiojoje akyje. Dešinysis vyzdys it jungą vilko bjaurumą. Zaratustra ištiesė pakelį cigarečių ir pasiūlė.

– Kas tu? – paklausė moteris ir prisidegė cigaretę.

– Aš esu pasaulio ekonomikos žlugimas.

– Iš tiesų? Tik tiek?

– Esu tai, ką matai.

– Po paraliais, – pasakė ji nelabai sužavėta. – O aš esu kekšė.

– Auka ar privataus verslo atstovė?

– Kažkas per vidurį.

– Eufrato paleistuvė.

– Ne taip romantiška.

– Hetera, kaip Aspazija, Sintija ir Lesbija.

– Išsilavinusi kaip hetera, taip, tačiau ne tokia apspista.

– Kas tave verčia pardavinėti savo kūną?

– Pinigai – mano narkotikas. Aš perku ir parduodu užmarštį.

„Švedų kalbos žodis *kekšė* kilęs iš lotyniško žodžio *carus*, – išsiblaškęs mąstė Zaratustra. Jis reiškia – brangus arba mielas." Jis žinojosi esąs šalyje, dalijančioje tiesą į daleles, šalyje, vertinančioje savo politines karves labiau nei vaiko ir motinos ryšį, kuris yra skausmas, patiriamas gimimo akimirką. Jis taip pat žinojo, kad toji šalis matuoja grožį, kaip kad matuoja lavoną, kai reikia sukalti tinkamo dydžio karstą.

– Ką čia veiki? – pasiteiravo jis.

– Internetu siūlau palydovės paslaugas, tačiau būtent šį klientą jaudina nešvarybė, todėl stoviniuoju pakampėje ir vaidinu apskretusią narkomanę.

– Tai tu aktorė?

– Esu tai, ką *matai.*

Zaratustra padėkojo už pokalbį ir tolėliau, už trijų namų, pasitiko karčią aušrą. Pramonės mirtis buvo įsismelkusi į priemiestį; namai prašyte prašėsi prasmės, prakeiktai vienodi, pilkų tonų it atšalusi košė. Apgriuvusios laipynės ir nutrūkusios sūpynės dūsavo nuobodžiaudamos nesibaigiančiose smėlio dėžėse, apsodintose antrarūšiais savivaldybės medžiais. Aplinkui tvyrojo tyla. Staiga ją perskrodė krizenimas. Už rankų susikibusi įsimylėjėlių pora brovėsi rytmečiu, apsvaigusi nuo pigaus nakties vyno, regis, laiminga, pakeliui namo, į bunkerį: jis – nešinas gėrimo likučiais maišelyje, ji – apsisiautusi artumu ir vynu „Mazedonischer Kadarka". Zaratustra žengė iš šešėlių į šviesą ir pora sustojo.

– Sveikas, – tarstelėjo vyrukas dar neataušusia šypsena. Moteris, daugiausiai dvidešimt dvejų, tvirčiau prigludo prie kavalieriaus, o jos akys instinktyviai išsiplėtė. Galima buvo pamanyti, kad ji uodžia orą, nes jos šnervės virptelėjo.

– Nelinkiu jums nieko bloga, – pasakė Zaratustra. – Bet nelinkiu ir nieko gera.

– Mums liko šlakelis vyno, – ištarė vyras, veikiau berniukas, nepaisydamas merginos, kuri truktelėjo jam už rankos, galbūt norėdama priminti apie miesto pavojus arba geidulingai nekantraudama.

– Dėkoju, neatsisakysiu, – atsakė Zaratustra.

– Štai mūsų laiptinė, – tarė berniukas-vyras (mergaitė-moteris dar stipriau timptelėjo jį už rankos). – Užsuk trumpam.

Butas buvo vieno kambario, su virtuvėle kampe. Prie tuščios pieno lėkštelės grūdosi dvi katės. Plakatuose ant trumposios sienos buvo Če Gevaros, Endžio Varholo ir Ernesto Hemingvėjaus atvaizdai. Berniukas-vyras pasiūlė Zaratustrai prisėsti ant kandžių pragraužtos sofos, atnešė iš rudos spintos stiklines ir išpilstė vyną trims. Mergaitė-moteris santūriai įsitaisė fotelyje, šiek tiek atokiau.

– Gyveni šiuose kraštuose? – užšnekino berniukas-vyras, nuotolinio valdymo pulteliu įjungdamas muziką. Zaratustra paėmė iš berniuko-vyro rankų pultelį ir ją išjungė.

– Aš neturiu laiko plepalams, – pasakė jis. Pelikanas peri kiaušinį, iš kurio greitai išsiris jauniklis, o kai jis išsiris, žemė nusprūs nuo savo ašies.

Tada jis prakalbo:

Zaratustra kalba įsimylėjėliams

ESAMA LIGOS, galingesnės už visas kitas ligas, ir jos vardas – *įsimylėjimas.* Argi ne malonu jame nugrimzti? Bet ar galima jį išgyventi? Be virsmo, ne.

Meilė yra didesnė už turėjimą, turėjimas yra it radijo bokštas, įspraustas į savo architektūrinę netobulybę. Bučinys visa galva lenkia apkabinimą. Lai sąlygas diktuoja iracionalumas; aistra yra permaininga, o ištikimybė – žodis, turintis tiek reikšmių, kiek pasaulyje žmonių ir gyvūnų. Atraskite jums tinkamus derinius; viskas bus priimtina. Likite meilėje, apleiskite tai, kas išseko, pasistatykite laivą, pavokite arfą, perliekite rykštėmis varžovų subines. Venera žinoma nuo neatmenamų laikų. Ilgai manyta, kad ją sudaro du atskiri dangaus kūnai: vakarinė žvaigždė Fosforas ir rytinė žvaigždė Heosforas. Planeta yra apsisiautusi blyškiai geltonu debesų šydu, o jos paviršiaus temperatūra – keturi šimtai aštuoniasdešimt laipsnių. Kokia išvada peršasi? Pas jus ant sienos kabo Varholo atvaizdas. Jis buvo fabrikantas, bet dar vaiku būdamas susirgo choréja ir ėmė nevalingai purtytis. Oda trūkinėjo ir pūlia-

vo. Jis gyveno irstančiame kūne. Kūnas tarytum atspindėjo jo dvasios būseną. Ar taip suirs ir meilė? Egiptą patys egiptiečiai vadina *Juodąja žeme*. Dirvožemis palei Nilą yra juodas ir derlingas, jį galima įdirbti. Ar panašiai galima įdirbti ir meilę?

Aš esu alopatijos ir materializmo mirtis, aukso amžiaus sugrįžimas. Jūs patys to nežinodami esate hermafroditai ir galite apsivaisinti patys. Aš kalbu apie dvasios pasaulį. Kūniškai jūs vienas kitam reikalingi, galbūt visam laikui arba pakankamai ilgam, kad spėtų įvykti apdulkinimas. O gal nereiks nė tiek, pažiūrėsim. Ar jūs tinkama medžiaga būti tėvu ir motina?

Jeigu lemtis panorės, kad kristumėte vienas kitam į akį ir duotumėte šiam pasauliui naują gyvybę, priešingai nei Varholo kūnas, kuris buvo visiškai ne pagal plauką jo dvasiai, leiskite kūdikiui žįsti krūtį ketverius metus.

Apsaugokite jį nuo vaikų poliklinikos kudakavimo, Socialinių reikalų tarybos mekenimo, gydytojų vakcinų ir mokyklos kolumbariumų. Mylėkite vaiką kaip pakvaišę, ir jis nesirgs. Jeigu prireiks, griebkitės raganavimo. Pažadėkite apdovanojimą vyrui arba moteriai, parašysiantiems tiesų sakramentą. Padarykite įrantą gyvenimo linijoje, skersinį pjūvį Egipto juodžemyje, briskite į Tantalo kančias ir pažvelkite tiesiai į akis melui apie paveldėtą kančią. Meilė kalba tik per mutacijas, o tyrumas laukia šviesos iš pelikano kiaušinio.

14

Banketas namuose pas nuoseklią, truputį papūtžandę, iš kilmingos šeimos kilusią ponią Adlersparę buvo gebėjimo pakęsti žmonių padermę išmėginimas. Poniai Adlersparei buvo būdingas neregėtas patosas. Ji mėgo, tarsi eksperimentuodama, į savo pokylius, besiribojančius su beprotybe, sukviesti įvairiausių visuomenės sluoksnių individus. Taip prie ypač puikiai sukomplektuoto raudonmedžio stalo kaktomuša susitikdavo dirigentai, teisėjai, benamiai, kekšės, kunigai, menininkai, valytojai, biurokratai, politikai, elektrikai, profesoriai ir kiti.

Ant stalo belaikystė gimdė savo palikuonis. Padavėjai ir padavėjos santūriomis uniformomis išbėgdavo ir vėl įbėgdavo į baltutėlaitį žaižaruojantį mylios ilgumo valgomąjį papildyti nuo didybės išpampusių indų.

Ant stalo puikavosi įdaryta gulbė, kepti inkstai, raudonajame vyne virtas sūdytas kiaulės liežuvis, daržovių sriuba su veršelio sėklidėmis, žvėriena su šafranu, šviežia ruginė duona, makaronai sultinyje, padėklai sūrio, kiaulienos šonkauliukai, marinuotos sraigės, *poulet de Bresse à la créme* su ką tik iš rūsio atneštu vėsiu „Côte de Beaune“, visas keptas paršas, panardintas į sidrą, varlių šlaunelės ir „Chardonnay“, marcipanas ir šokoladas, laukiniai salierai, papirusų stiebeliai, lotosų šaknys, unguriai, karpiai,

ešeriai, statinės „Moscato d'Asti", moliniai ąsočiai su čekišku, ispanišku, danišku alumi, baravykai, apkepti pirmo spaudimo alyvuogių aliejuje su juodaisiais pipirais, česnakų skiltelės, jūros druska ir petražolės, citrinų kremas, laukinės gervuogės, graikiniai riešutai, figos, paskrudintos, o paskui apvirtos pupos, pankoliai, kaštonų medus, špinatai, ančiuviai, slyvų tortas, abrikosų branduoliai, bananų piurė, karamelinis padažas.

Kojų prakaitu tvoskiantys skarmaliai, atsidavę spontaniškam vyno ragavimui, spjaudė septynis šimtus kronų kainuojančius gėrimus pro išbarškintus priekinius dantis į auksinius kibirus. Prisisriaubusios tarnautojų dukterys sėdėjo ant geležinkelio darbininkų kelių ir leidosi glostomos palei kaklą ir sėdmenis. Pikčiurnos gražbyliavo su tuščiagarbiais, golfo žaidėjai taikėsi smūgiuoti priešais apstulbusių muitininkų nosis, o poetai marino pribuvėjas ilgaskvernėmis citatomis. Zaratustrai iš kairės sėdėjo smuikininkas, o iš dešinės – muziejaus direktorius. Zaratustros ausys sukiojosi it antenos ir registravo iš širdies prisisprogusios žmogmašinių ordos paistalus.

– Koks buvo oras Bretanėje praėjusią savaitę?

– Ar skaniai valgėte? Ach, niekas neprilygsta sūdytam kumpiui ir špinatų troškiniui.

– Kuo gi jūs užsiimate, mielas drauge?

– Ar kelionė buvo maloni?

– Ar girdėjote apie sektą šalies šiaurėje? Vargšai žmonės!

– Ne, aš mečiau rūkyti. Dabar esu gyvas vien morkomis ir Afganistano ūgliais.

– Reikėtų tai uždrausti! Gal dabar pašnekėkim apie ką nors linksmesnio?

Desertui – jogurto ledai su saldintais vaisiais ir arabiškais sausainukais – svečiai buvo paraginti, reikalui esant, atverti širdį.

– Juk mes gyvename demokratijoje, – pratrūko šeimininkė ir žaviai susvirduliavo.

Zaratustra desertiniu šaukšteliu cvangtelėjo į krištolo taurę ir atsikrenkštė. Tie, kurie dar nemiegojo, įbedę į maistą kaktikaulį, nerimastingai laukė. Pro knarkaliojimą buvo galima išgirsti krintant smeigtuką ir ramų vandens čiurlenimą pisuare.

Zaratustra kalba moralistams

SUPRATAU, KAD VIEŠOJE vietoje rūkyti draudžiama. Tuo tarpu kava geriama kibirais, nors kavos gėrikui iš burnos sklinda nepakeliamas kvapas, o apimtas neurotiško žvalumo jis nenustygsta ir darosi nepakenčiamas. Alkoholis perkamas šen bei ten ir tuo reikia naudotis, kad nekiltų įtarimas, jog esi keistuolis. Marichuana draudžiama, kaip draudžiami morfinas ar amfetaminas. Kanapės yra natūralus narkotikas, atskiestas ir koncentruotas naudojamas kaip vaistas; chemiškai susintetintas morfinas yra alopatijos rekomenduojamas kilus smarkiems skausmams, nepriklausomai nuo jų kilmės ar paskirties. Šioje šalyje karvės pienas geriamas kaip niekur kitur pasaulyje, nors jis tinka tik kūdikiams. O paskui virkaujama, kad griaučiai trapūs. Sekso paslaugų pirkėjas baudžiamas, o pardavėjas vaikšto laisvas. Tai reiškia, kad neleidžiama būti sekso paslaugų pardavėjo klientu, o draudimo nepaisantis pirkėjas atsiduria teisme. Jūs mokate didelius mokesčius gerovės sistemai išlaikyti, tokius didelius, kad ta pati sistema priversta mokėti pašalpas daugybei žmonių. Kalbate apie moralę, tęstinumą,

patikimumą, lygybę, brolybę ir manote, kad kiekvieną kartą tariant šiuos žodžius jie ten link ir nueina. O kas, jei juos išblaško vėjas?

Kuo aukštesnė kultūra mus supa, tuo pažangesnis mūsų geidulingumas. Vertinimai čia niekuo dėti. Ledynmečio žmogus raižė lytinį aktą ant olų sienų. Apvaisinimo ritualai formuoja visuomenę. Polinezijoje motinos smaukydavo savo sūnums, kad jų lytiniai organai pailgėtų ir sutvirtėtų; stambi lytis buvo statuso dalykas, panašiai kaip dabar akademiniai titulai. Tradicinėse kultūrose vaikams leidžiama žiūrėti į besimylinčius tėvus, kad ir anie įgytų sveiką požiūrį į malonumą. Na, o jūsų kultūrą suformavo XIII amžiaus vyskupai ir jų fobiškas požiūris į seksą. Onanizmas tik dabar vėl tapo priimtinas, o mažiau nei prieš šimtą metų jis buvo laikomas dvasios liga. Merginų ir moterų troškimas save patenkinti vis dar laikomas įtartinu, bent jau tautos sąmonėje. Prieš dvylika tūkstančių metų seksualumas žydėte žydėjo Egipte, Rytuose ir Mesopotamijoje. Graikijos ir Afrikos heteros užėmė aukštą socialinę padėtį ir buvo deramai gerbiamos. Jos buvo gerai išsilavinusios, valdžią turinčios palydovės, kol atėjo diena, kai jas purvu apdrabstė religijos, o sistema ėmė kalbėti apie draudimus. Uolų piešiniai Sacharoje primena šių laikų pornografiją, skirtumas tas, kad anų laikų menininkai, užuot skendę monotoniškame abejingume, išryškino įgimtą gyvuliškumą. Jūs taip pat garbinote geidulingumo dievus. Jūs įrėžėte kūnišką svaigulį runakmeniuose ir

šokote šlovindami pistuves. Paskui atėjo krikščionybė ir padengė jūsų kūnus gėda. Jūs tebegyvenate gėdoje, bet apleidote bažnyčią. Kam ta dviguba moralė?

Pornografija yra visuomenės savijautos apraiška. Jei norite, kad pornografija nebūtų tokia klinikinė, privalote pakeisti visuomenę – žmogaus prigimčiai priešišką klinikinę sveikatos apsaugą, stereotipišką partijų politiką, televiziją, kuri žemina, apsirijimą, priklausomybę nuo technikos, anonimiškumą, tarpstantį didžiuosiuose miestuose, nuo tikrovės nusisukusią teisinę sistemą, perdėtą valstybiškumą, kuris paskelbia pilietį nepilnamečiu ir moko jį vengti atjautos, atsakomybės ir angažuotumo.

Pornografijos draudimas yra utopija, primesta patriarchato vyskupų vaikaičių.

Halio kometa stebima nuo 250 metų prieš mūsų erą. Ji pasirodo kas 76 metus. 1910 metais jos krytį danguje buvo galima stebėti plika akimi. Po septyniasdešimt šešerių metų jos pasirodymas nebuvo toks įspūdingas. Hjumasono kometa pirmą kartą buvo pastebėta 1962 metais ir matysime ją tik po trijų tūkstantmečių! 1957 metais išvydome Mrkoso kometą, manoma, kad ji pasirodo kas trylika tūkstantmečių! Šios kometos paklūsta savo moralei. Jos nestoviniuoja mūsų prieangyje kaulydamos antklodės, valgio ir spragsinčios ugnies kojoms sušilti. Laikas eina, ponios ir ponai. Tai, kuo tikime šiandien, rytoj bus nebemadinga. Tai, ką šloviname ir kam meldžiamės, ateities kartos atmes. Ir mums teks su tuo susitaikyti.

15

Paskui Zaratustra kreipėsi tiesiai į visuomenei atstovaujančius svečius: politikus, biurokratus, žinybų viršininkus, ūkio šulus, teisėjus ir tarėjus. Jis prasiskalavo gerklę šaltu vandeniu ir šelmiškai mirktelėjo suktukais pasidabinusiai moteriškei, kuri gaudydama orą įsikibo stalo kaimynui į ranką, nes jos gerklėje buvo įstrigusi braškė. Oro temperatūra milžiniškame valgomajame pakilo, o gal tai buvo tik vaizduotės kūrinys?

Zaratustra kalba Valstybei ir teismams

IŠ AUKŠTOS PUŠIES viršūnę įsikoręs vyriškis mėto žemyn į skutus sudraskytas mokesčių deklaracijos anketas. Sunerimę geradariai jau paskambino į psichiatrijos ligoninę. Prireiks raminamųjų vaistų, gal net tramdomųjų marškinių, kad nesubyrėtų iki švytėjimo nusvidintos dekoracijos.

Politrukai, smulkmenologai[6], ministrai!

Nūdienos mokslas šlovinamas kaip civilizacijos šedevras, o jo įrankis vadinamas klasifikacija. Norint suvokti visatą, reikia ją sumažinti, o mažinant privalu klasifikuoti. Taigi mes viską klasifikuojame ir kategorizuojame iki menkiausių sudėtinių dalelių: augalus, mineralus, metalus, gyvūnų rūšis, anatomiškai skaidome kūną. Tačiau klasifikuoti žmones pagal tautą, rasę, kastą arba klasę – politiškai nekorektiška. Visi mes verti vienodai. Kaip tinkami dėl tikrojo mokslo į skyrelius sudėliojame augalus ir gyvūnus, tačiau jei tas pat daroma su žmonėmis – esame naciai.

---

6 *Knappologi* – švedų kalbos žodis, kurį sukūrė švedų rašytojas Augustas Strindbergas. Pirmą sykį šį žodį jis pavartojo novelėje „Laimingųjų sala“.

Mes iškeliame save virš kitų rūšių kaip tikri nacistai ir kuo garsiausiai skalambijame apie vienalytę masę, makaronų lėkštę, turinčią aklai paklusti autoritetams – tai ta pati filosofija, kuriai meldžiasi solidarusis socializmas, skiriasi tik žodžiai ir šūkiai. Nacizmas siekia priversti tautą vergauti vadovaujant stipriam lyderiui, o socializmas siekia padaryti tą patį vadovaujant stipriai valstybei. Moneta turi dvi puses, tačiau jos vertė nuo to nesikeičia.

Gyvūnų rūšį *homo sapiens* klasifikuojantys asmenys patys klasifikuojami kaip rasistai, o su rasizmu kovojančios kairiosios ideologijos nori, kad visi būtų vienodai verti, tačiau priskiria *homo sapiens* skirtingoms klasėms – socializmas ir komunizmas be klasių kovos būtų beprasmis. Žiniasklaidoje tarpstančio feminizmo laikysena lygiai tokia pati; šiuolaikinio moters idealo neatitinkančios moterys paskelbiamos nevertelėmis ir dergiantis atribojamos nuo visų kitų.

Ką mums tai byloja?

Ar feminizmas nacistinis? Ar apskritai įmanoma atskirti vieną doktriną nuo kitos? Ar radikalu būti konservatyviam, o gal konservatyvu būti radikaliam? Žodžiai, žodžiai, žodžiai!

Kapitalizmas ir socializmas žengia koja kojon. Savo pasitikėjimu atsiduodami politikams, mes atsisakome galios. Tuomet džiūgauja socializmas. Džiūgauja ir kapitalizmas, nes turime jaustis priklausomi, kad pirktumėme kapitalizmo siūlomą prekių ir paslaugų perteklių. Šitaip,

pavyzdžiui, tokia šalis kaip Švedija yra į demokratiją įvilktų diktatorių ir aštriaalkūnių prasimušėlių rojus, nes Švedijos žemėje socializmas ir kapitalizmas tradiciškai glamžosi. Švedai taip pat yra viena labiausiai sergančių tautų pasaulyje. Nors apie švedų gerovę plačiai žinoma, o jų tikėjimas cheminiais paliatyvais vergiškas, žmonės čia šliaužioja keliais prislėgti pareigos, nusivylimo ir visokiausių negalių. Kuo daugiau skiepų vaikams išverčiama į rinką, tuo ligotesni vaikai, kuo daugiau įstatymų ir taisyklių prikaukšima, tuo nuožmesnė visuomenė. Kuo ligotesni vaikai ir nuožmesnė visuomenė, tuo daugiau valdžios atitenka Valstybei ir Kapitalui.

Pralinksmėjau atsivertęs sinonimų žodyną, norėdamas išsiaiškinti žodžio *civilizuoti* reikšmę. Juodu ant balto parašyta, kad *civilizuoti* reiškia „aptvarkyti, humanizuoti, sukultūrinti ir reglamentuoti visuomeninius santykius". Skamba kiek fašistiškai, nemanote? Ir dar, mes vargu ar tebežinome, ką reiškia žodis *fašizmas*, juk jis gali reikšti tą patį, ką ir *solidarumas*.

Reglamentuoti visuomeninius santykius, tai yra perlydyti žmogų į tokį, koks jis nėra, arba primesti jam įstatymus ir taisykles, kuriuos jis ir pats turbūt suvoktų esant teisingus, jeigu jie nebūtų primesti.

Su augalais ir gyvūnais mes elgiamės hitleriškai ir dar tikimės palaimingos būties. O kai būtis, nepaisant visų pastangų, vis tiek neatrodo gera, prisigrūdame į save visą krūvą nuskausminamųjų, regėdami, kaip vaistų pramonės

akcininkai kraunasi turtus iš mūsų priklausomybės. Mokame mokesčius, kad, jei įmanoma, pataisytume būtį, ir kaip padėką gauname marinančias riebias pašalpas. Užuot decentralizavę valdžią, balsuojame už centralizuotą „tautos išrinktųjų" mąstyseną tol, kol paskutinysis įtakos krislas atsiduria pasaulio galingųjų rankose. Tokios mintys apie pasaulinę valdžią žavėjo ir Hitlerį. Sakau jums – lai civilizacija pasidaro charakirį ir regi iš maitos užgimstantį aukso amžių. Paverskite nuodus vaistais.

16

Nutiko tai, kas turėjo nutikti. Zaratustrą už girtavimą ir tvarkos pažeidimą susėmė specialiosios policijos pajėgos ir įmetė į girtuoklių kamerą. 6.00 ryto, po kelių valandų ramaus miego ant kieto čiužinio, kai kitus plačiagerklius išleido iš kamerų kaip apdujusias ir šiek tiek susisarmatijusias vištas, Zaratustrą perkėlė į kabinetą antrame aukšte.

Komisaras buvo žvitrus ponas, metro devyniasdešimties, be batų, su šinjonu ant pakaušio, mėlynių spalvos lūpomis, pasijudinantis tik nuaidėjus šūviui. Jis nedramatizuodamas informavo objektą, kad šis stos prieš teismą, kaltinamas valkatavimu ir nesantaikos kurstymu. Iki bylos svarstymo apylinkės teisme jo laukė neoficiali apklausa. Pageidavimą pareiškė aukštesnioji instancija.

Visos su apklausa susijusios aplinkybės bus įslaptintos, kad objektas būtų apsaugotas.

– *Comme-il-faut*, – pasakė komisaras, turėdamas galvoje, kad ypatingo rūpesčio tikėtis neverta.

Apklausa buvo privaloma ir turėjo vykti izoliuotame bunkeryje, o jai vadovausianti taryba, kurią sudaro social-demokratų partijos, valstybinės bažnyčios, ūkio bei Moterų ir vyrų lygių galimybių departamento atstovai.

Zaratustra požeminiu tuneliu buvo nuvestas į proceso vietą. Kelionės metu jis buvo su antrankiais, tačiau procesijai įžengus į patalpą ir kažkam uždegus lempą, juos nuėmė.

Apklausa

VADINATE SAVE Zaratustra, ar ne?

– Toks mano vardas.

– Bet jūs neturite asmens tapatybės dokumentų ir atsisakote pasakyti asmens kodą?

– Aš *esu* asmens tapatybės dokumentas, o asmens kodo neturiu.

– Visi turi asmens kodą!

– Aš – ne.

– Jūs stosite prieš teismą už valkatavimą ir nesantaikos kurstymą, taip?

– Taip sakoma.

– Jus apie tai informavo?

– Aš klausau tik mane dominančios informacijos.

– Mūsų dokumentai rodo, kad esate informuotas.

– Tada gerai.

– Ši apklausa neformali, o jos rezultatai bus įslaptinti. Mano vardas X, esu tarybos pirmininkas. Man iš kairės sėdi socialdemokratų atstovas, didžiai nusipelnęs Y. Šalia Y, kairiajame krašte, sėdi Q iš Moterų ir vyrų lygių galimybių departamento. Mano dešinėje sėdi valstybės ūkio

atstovas W, o W iš dešinės – bažnyčios įgaliotinis, vyskupas U. Tarybos nariai gali laisvai užduoti klausimus, nepaisydami nei vidinės hierarchijos, nei eiliškumo. Objektas, atleiskite, žmogus, besivadinantis Zaratustra, privalo atsakyti, kai į jį kreipiamasi. Ką gi, pradėkime.

– Kokios jūs tautybės?

– Aš neturiu tautybės.

– Kuo vardu jūsų tėvai?

– Mano tėvai mirę.

– Ar tikite į Dievą?

– Tikiu, kad yra dieviškosios galios. Bažnyčios dievas? Ne.

– Ar tikite į Šėtoną?

– Lygiai tiek, kiek ir Dievu.

– Argi ne jūs skelbiate Šėtono žodį gatvėse ir aikštėse?

– Aš – ne pamokslininkas.

– Ar priklausote kokiai nors sektai?

– Ne, skirtingai nei jūs, esu nepriklausomas.

– Turite galvoje, kad *mes*...

– Argi neakivaizdu, kad esate vadinamosios sektos pasiuntiniai?

– Esame garbingi valstybinės bažnyčios, socialdemokratų partijos ir valstybės ūkio atstovai!

– Tuomet sutarėme!

– Atžarybėmis nieko nepasieksite!

– O jūs pasieksite?

– Laikote save anarchistu?

– Ne, tačiau lenkiuosi savarankiškam individui.

– Kas jums yra išmintis?

– Žinių priešingybė.

– O kas tada yra žinios?

– Išminties priešingybė.

– Ką manote apie feminizmą?

– Nieko nemanau, kaip ir apie homoseksualumą, libaniečius arba bulvių košę.

– Kokiam politiniam atspalviui teikiate pirmenybę?

– Politikos pagal atspalvius neskirstau.

– Tikite puikybe?

– Jau geriau puikybė negu nuopuolis.

– Kokiai kategorijai priskirtumėte *antžmogį*?

– Kategorijai?

– Kas jis?

– Jis pats.

– Ką tai reiškia?

– Kad jis yra tas, kas yra, o ne tas, kuo išmoko būti.

– Ar jis gali būti grupės narys?

– Tai priklauso nuo jo temperamento ir noro.

– Tai jo negalima priskirti jokiai kategorijai?

– O kam to reikia?

– Ką manote apie rasizmą?

– Nieko nemanau. Jeigu jums būtinos klasės, porūšiai ir rasės, tai jūsų pasirinkimas.

– *Mums* nebūtinos.

– Visgi jūs klasifikuojate augalus, gyvūnus, mineralus ir metalus.

– Bet ne žmones.

– Tikrai?

– Tai jūs prabilote apie antžmogius.

– Kad jūs suprastumėt, kokia yra jų priešybė.

– Kokia jūsų nuomonė apie transplantavimą?

– O kokia jūsų nuomonė apie žmonių perteklių?

– Jūs neigiate medicinos mokslus?

– Kurį iš jų?

– Mūsų žiniomis yra tik vienas.

– Tuomet jūs kalbate apie monopolį, neišmanymą ir puikybę.

– Jūs neigiate *klinikinį* mokslą?

– Klinikinį mokslą paneigia jo paties statistika. Deja, ir statistika interpretuojama klinikiškai.

– Jūs nacistas?

– Nesu nei nacionalistas, nei socialistas, vadinasi, nesu ir nacistas.

– Bjauritės žmonėmis?

– Aš myliu žmones, laikydamasis moto, kad viskas yra meilė. Taip pat žiūrėkite mano atsakymus į klausimus apie feminizmą ir rasizmą.

– Ar mes esame aukščiau už gyvūnus?

– Tik jei esame žemiau už gyvūnus.

– Ar akmuo turi dvasią?

– Be jokios abejonės.

– Tai akmuo gyvas?

– Jis mainosi.

– Pats savaime?

– Sąveikaudamas su kitais gamtos reiškiniais.

– Tai jūs tikite sąveika!

– Aš tikiu viskuo.

– Vis dėlto jūs atmetate bendruomenę?

– Aš turiu tikėti tuo, ką atmetu, ir atmesti tai, kuo tikiu, – tik tada išryškėja niuansai. Geriausiai sąveikauja priešybės. Be grupuočių nebus ir nepriklausomybės.

– Ar galėtumėte žudyti dėl savo įsitikinimų?

– Galėčiau žudyti dėl išlikimo.

– Bet kam žudyti dėl išlikimo, jeigu, kaip sakėte, vis tiek esame amžini, jeigu *mainomės* ir atgimstame, tarsi visi būtume kaip Jėzus, kodėl?

– Beviltiškoje padėtyje nugali instinktai.

– Ar tai gerai?

– Nei gerai, nei blogai.

– Esate bambeklis?

– Tikiu dvasinėmis reformomis, tačiau susiduriu su stagnacija. Turiu demokratinę teisę išreikšti vieną arba kelias nuomones. Jeigu mano žodžiuose įžiūrite kritiką, tai mano kritika pagrįsta.

– Jūsų kritika yra nevisavertė, o jos pagrindas – menki protiniai gabumai. O tai daro jus bambekliu.

– Kaip apibendrintumėte savo kvazifilosofiją?

– Kurčnebyliams aš jokių apibendrinimų nedarau.

– Bet ar nuo to laiko, kai pasirodėte mūsų mieste, nuolat nekalbėjote *kurčnebyliams*?

– Jeigu nebuvau išgirstas, kodėl tada mane kaltina nesantaikos kurstymu?

– Ar tikite demokratija?

– Aš niekuo netikiu.

– Ir dėl to tikite viskuo? Išpažindamas šitokią „filosofiją“ jūs niekada nebūsite imlus racionaliems argumentams.

– Tądien, kai išgirsiu racionalų argumentą, prižadu būti imlus.

– Ar jūs homoseksualus?

– Esu turėjęs seksualinių santykių su vyrais.

– Ar sanguliaujate su moterimis?

– Neužsiimu niekuo, nei sanguliavimu, nei labdara, bet taip, esu miegojęs su daugybe moterų.

– Ar sanguliaujate... Ar esate turėjęs lytinių santykių su gyvūnais?

– Taip.

– Jūs žinote, kad iki 1876 metų už zoofiliją buvo baudžiama mirtimi? Turėtumėte būti dėkingas, kad nūnai esame gailestingesni.

– Aš kalbu ne apie zoofiliją.

– Kergimasis su kitomis rūšimis yra zoofilija.

– Aš kalbu apie žmones. Moterys, su kuriomis „kergiausi“ buvo gyvūnai.

– Jūs pedofilas?

– Ne.

– Nekrofilas?

– Esu kartą pabučiavęs lavoną į lūpas.

– Atsisveikindamas?

– Iš smalsumo.

– Ir ką pajutote?

– Buvo tas pats, kas bučiuoti šaltą žemėje gulėjusį kirminą.

– Jus tai sujaudino?

– Ne.

– Koks jūsų adresas?

– Aš *esu* adresas.

– Tai pripažįstate esąs benamis?

– Ne.

– Kiek bus 2 + 2?

– Paprasto atsakymo į šį klausimą nėra.

– Ar lankėte mokyklą?

– Būdamas vaikas lankiau, paskui žengiau į gyvenimą.

– Jeigu turite du apelsinus ir nusiperkate dar du, kiek iš viso apelsinų turite?

– Čia kaip pažiūrėsi.

– Ne, ne kaip pažiūrėsi! Turite keturis!

– Nemanau, kad čia ir dabar pasistūmėsime toliau. Kaip pirmininkas skelbiu apklausą baigtą. Zaratustra bus perkeltas į atvirą koloniją, kurioje kalės iki teismo.

17

Iš įkalinimo įstaigos ištrūkti sunku nebuvo. Padėjo kitas suimtasis, vaikis iš priemiesčio, kurio palaikis „Saab“ automobilis stojus lapkričio sutemoms užparpė ant žvyrkelio miesto pariby.

– Geros kloties, – tarė vaikis.

– Ir tau, – atsakė Zaratustra, išlipo iš kledaro, pasistatė apykaklę ir nužingsniavo.

Įslaptintas protokolas nutekėjo žiniasklaidai, prieš kurstytoją buvo sutelktos visos jėgos. Prie nuomonės formavimo prisidėjo žiniasklaida, bažnyčia, vyriausybė, valstybės ūkio institucijos ir tarptautinė vėžio tyrimų agentūra. Anot vieno labiausiai nenustygstančių vakarinių laikraščių, „tokį provokatorių reikėtų pakarti žemyn galva už kiaušų“.

Zaratustrai jo sėklidės buvo motais, tačiau daug labiau jį vargino dėmesys. Prieš susirasdamas pasaulyje kampą, jis dar turėjo šį bei tą pasakyti.

Jam teko pereiti ne vieną lauką, kol pasiekė vaikio apibūdintą vietą. Trečią dieną jis priėjo kaimą, o pietiniame kaimo pakraštyje rado ko ieškojęs – keturis atšlaitėje stovinčius namus. Atrodė, visur tvyro ramybė, tačiau viename rūsyje buvo rezgami griaunamieji planai. Zaratustra pasibeldė, prisistatė ir buvo įleistas.

Zaratustra kalba anarchistams

NEŽINAU, KAS ESU – gyvūnas ar dievas. Galbūt ir tas, ir anas. Mano kraujas verda kaip sjukso genties indėnų, mano kaktos linkis – Akunda tautos tūkstantmečio palikuonių veldinys. Aš esu *felláh*[7], įžiebiu *thawra*[8] ir šoku *zār*[9]. 1904 metais vienas mokslininkas nustatė, kad erdvėje esama jonizuoto kalcio. Argi iki 1904 metų jonizuoto kalcio erdvėje nebuvo?

Ar žinote, kad tikrasis apačių pavadinimas yra *n'de*? Gentys gyveno klajodamos, iš pradžių taikoje su ispanais, o vėliau jų pavergtos. Laikinos indėnų stovyklavietės buvo statomos apskritimais. Prisiminkite, jog ir dzenbudistai apskritimą laiko žmogaus ir gyvybinės energijos vienovės simboliu.

Prerijų prekeivių gentis vadinosi inuna-ina, geriau žinoma arapahos – perkančiųjų arba mainančiųjų – vardu. Šajenai juos vadino Debesų žmonėmis. Moterų žudikas, generolas Džordžas Armstrongas Kasteris tapo legenda,

---

7 *Felláh* – arab. piemuo.

8 *Thawra* – arab. revoliucija, neramumai, suirutė.

9 *Zār* – pagoniškas religinis ritualas, kilęs iš Etiopijos.

o sjukso genties vadas Sėdintis Jautis buvo priverstas bėgti į Kanadą.

Nsefas, Akunda tautos vadas Zambijoje, kartą papasakojo, kaip taupyti laiką nieko neveikiant. Įsivaizduokite – *nieko* neveikti ir tuo pat metu taupyti laiką. Ar mes bent prisimename, kaip tai daroma?

Ten, kur XIV amžiuje trims ketvirtadaliams Florencijos gyventojų išmirus nuo maro buvo pastatyta *Or San Michele*, anksčiau buvo turgavietė ir keletas grūdų sandėlių, sudegusių paskutiniame XIII amžiaus dešimtmetyje. Bažnyčia stovi ant skliautuotų turgavietės pasažų.

San Marco vienuolyno joninės kolonos, žvaigždiniai skliautai ir kone žemę siekiantys arkų kampai alsuoja rimtimi ir meditacija. Aš sutikau vienuolius, supratau jų asketizmą, pritariau jų paprastumo ilgesiui, tačiau suabejojau suvaržymais.

Regėjau laisvamanį, piktnaudžiaujantį maistu, gėrimais, menu, seksu, saule, maudynėmis, šokiais ir dainomis. Mačiau jį, valgantį *pagelli o fragolino* ir nardinantį sielą į *soupe au pistou.* Pamirkyk duoną į *ribollita* ir išliek sėklą ant *Or San Michele* istorijos. Teigiu laisvamanį esant vienuolio priešybe, todėl jie – broliai, pagimdyti tų pačių įsčių.

Žanas Fransua Šampoljonas buvo pirmasis, per visą tūkstantmetį sugebėjęs iššifruoti senovės egiptiečių raštą. Egipto žyniai skusdavosi nuo kūno plaukus, kad stotų prieš dievus švarūs. To paties krašto gydytojai meldėsi

mumijoms ir gamindavo vaistą, galėjusį išgydyti visas žmogaus ligas.

Pasidarykite aukso ir sužlugdykite pasaulio ekonomiką! Lai auksas simbolizuoja išmintį, svarbiausią antžmogio avanpostą. Gelbėkite ne pasaulį, o save. Tik taip išgelbėsite pasaulį.

Vaikas yra nuoširdžiausias anarchistas. Kad vaikas pritaptų baldais apstatytame kambaryje, mes jį pažabojame, kaip kadaise pažabojo mus pačius. Ką tai byloja? Arba tai, kad vaikai yra vargas, arba tai, kad apstatyti kambariai yra nenatūralūs. Kieno mes pusėje – ar kambario su baldais, ar vaiko?

Tikroji anarchija yra jautri. Pasitikėkite ir nereikės laidyti akmenų. Suprantu jūsų neviltį ir prijaučiu jūsų maištui, tačiau piktnaudžiaudami smurtu tapsite rajūnu, naikinančiu savo paties organus, kad nebejaustų meilės alkio. Drąsa yra regėti pasaulį tokį, koks jis yra. Svarbiausias veiksmas yra pažinti save. Ar kada matėte be reikalo kovojantį liūtą? Ar girdėjote apie kovą vapantį kūdikį? Kova užgniaužia valią. Bet kokio kovoje įgyvendinto siekio poveikis yra priešingas tam siekiui. Tik atsisakę kontrolės tampame ratilais vandens paviršiuje.

Esame nemirtingi, energijų virsmas, tačiau ne daugiau kaip visatos dėlionės gabalėlis – tarsi jis nebūtų svarbus, tas gabalėlis! Jeigu vaikas prarytų dėlionės gabalėlį, jis užspringtų ir numirtų. Tai atsakykite – argi dėlionės gabalėlis nėra svarbiausias pasaulyje?

Ar išdrįsime patikėti, kad esame unikalūs, bet tuo pat metu ir visumos dalys, ar mus užklups viso to, ką išmokome, banga, užlies ir partrenks mūsų didybę ant žemės?

Ketvirtame praėjusio amžiaus dešimtmetyje astronomai tarpžvaigždinėje terpėje aptiko spektro linijas iš įprastų molekulių ir anglies hidrido bei cianogeno jonų. Ar pagaliau pavyko užčiuopti gyvosios materijos ištakas? O gal pirmiausia reikėtų pažvelgti į savo širdį?

Gyvenimas yra paprastas. Tam, kuris meluoja, atlyginama melu. Kalbantis tiesą susiduria tik su tiesa. Tas, kuris manipuliuodamas prasiskina sau kelią, prisidengęs apsimestine užuojauta ir padiktuotu solidarumu, yra nuolat išduodamas, su juo elgiamasi neteisingai.

Mes pritariame heliocentrinei pasaulio sampratai. Aš kaip tikras mulkis tikiu, kad kiekvienas padaras yra taurios prigimties. Jis pagal temperamentą gali būti dominuojantis arba paklūstantis ir su lytimi tai neturi nieko bendra. Jis gali laisvai judėti tarp „kraštutinumų“ ir mėgautis savo vaidmeniu, kurį pasirinko *prieš* užgimdamas. Gyvenimas, kaip mes jį suprantame, yra teatras. Tik nepriimkite to per daug rimtai.

Sobeknofrurė yra Hačepsutos ir Tvosrės sesuo. Šios trys senovės moterys vadovavo Egipto matriarchatui Viduriniosios ir Naujosios Egipto karalysčių laikais. Jos buvo faraonės ir puošė būtį vyrų vergų haremu. Vergai pasirinko savo vaidmenis dar prieš gimdami.

Graikų ortodoksų Atoso vienuolių respubliką sudaro dvidešimt viduramžių vienuolynų, įsikūrusių kalnuotame Chalkidikės pusiasalio kyšulyje. Ten įleidžiami tik vyrai ir gyvūnų patinai. Vištoms padaryta išimtis.

Viename Saragosos teatre susitinka Turbjornas Sefvė ir Lucientesas Franciskas de Goja, kad susirungtų ir išsiaiškintų, kuris iš jų labiau dievina moteris. Visa tai vyksta, nepaisant to, kad Sefvės tėvynėje profesionalus boksas ir grožis yra uždrausti.

Aš esu žaibo šauklys, iš debesies krintantis lašas, esu žaibas, srove nutvilkantis žvėrį. Nerimą, kurį regiu jumyse, regiu ir savyje. Kritikuodamas jus, apibūdinu save. Vargas, kurį matau, yra manojo vargo dalis. Aš tai pasirinkau ir užsitarnavau.

Regėjau medį su aukso, sidabro, plieno ir geležies šakomis. Angies nuodų skonis grynina kraują. Aš esu *banshee*[10]. Jūs negalite manęs išvysti, tik jaučiate mano kvėpavimą. Aš statau savo stovyklavietę ratu, o mano laiko supratimas – kaip dvimečio. Aš apleidau kalną, bet atradau rojų.

18

Kai Zaratustra paleido į griovį jam į pirštą įkandusį pelėną, šis buvo gyvas. Iš kuprinės jis išsitraukė indelį

10 *Banshee* – airių mitinė būtybė, moteris, kito pasaulio pasiuntinė, kurios pasirodymas dažniausiai lemia mirtį.

su *ledum palustre*[11], iškratė penkias piliules ir pasikišo po liežuviu, kad išvengtų stabligės. Lietų pakeitė sniegas, snaigės svidino odą, tačiau vėjas nurimo, o link jūros vedantis kelias buvo tuščias ir masinantis. Kalviukai ir juodieji strazdai tebelankė apšarmojusias pievas, iš migloje paskendusių masyvų sklido sirenos garsai, o komos ištiktos gyvatės gulėjo po paskutiniais rudens lapais. Persikreipę medžių kamienai ir surūdiję arklai buvo matyti abiejose kelio pusėse kaip alėjoje. Visur viešpatavo tyla.

Septintasis Zaratustrų giminės antžmogis nešėsi su savimi Okso upės pakrantės kvapus. Pramotės Dugdavos pienas apraizgė jo griaučius it tvirti diržai. Lipdamas į laivą, nuplukdysiantį jį į šiltuosius kraštus, Zaratustra panaikino Orfėjaus prakeiksmą. Atgal jis taip ir neatsigręžė.

---

11 *Ledum palustre* – pelkinio gailio lotyniškas pavadinimas. Čia – homeopatinis vaistas iš pelkinių gailių.

www.kitosknygos.lt

Su augalais ir gyvūnais mes elgiamės hitleriškai ir dar tikimės palaimingos būties. O kai būtis, nepaisant visų pastangų, vis tiek neatrodo gera, prisigrūdame į save visą krūvą nuskausminamųjų, regėdami, kaip vaistų pramonės akcininkai kraunasi turtus iš mūsų priklausomybės. Mokame mokesčius, kad, jei įmanoma, pataisytumėme būtį, ir kaip padėką gauname marinančias riebias pašalpas. Užuot decentralizavę valdžią, balsuojame už centralizuotą „tautos išrinktųjų" mąstyseną tol, kol paskutinysis įtakos krislas atsiduria pasaulio galingųjų rankose. Tokios mintys apie pasaulinę valdžią žavėjo ir Hitlerį. Sakau jums – lai civilizacija pasidaro charakirį ir regi iš maitos užgimstantį aukso amžių. Paverskite nuodus vaistais. [...]

Priešybės palaiko būvį. Užgesus saulei pradings diena, o mes blaškysimės amžinoje naktyje, kol ši virs niekiu. Tas, kas niekada nebuvo alkanas, nežino, kas yra sotumo jausmas. Tas, kas niekada nesirgo, nežino, ką reiškia sveikata. Aš regiu dviejų rūšių egoizmą: tyrą ir drumstą. Tyrasis egoizmas yra didžiausia empatija. Stipriausia bendrystė yra gebėjimas būti vienam.
Tas, kas skiriasi nuo kitų, yra gyvas. Nesvarbu, kad jūs turite daugiau pinigų už mane, kad turite žemės, o aš nuomoju pašiūrę, kad užimate aukštus postus, kol aš vergauju medkirčiu. Nei pinigų, nei žemės, nei titulų į kapus nenusineši. Dūlumas, tuštybė, mėšlungis!

Stefan Whilde. Zaratustra kalba makaronams

„Zaratustra kalba makaronams" – tai sarkastiškas filosofinis himnas, kandžiai parodijuojantis ne tik Friedricho Nietzsche's „Štai taip Zaratustra kalbėjo", bet ir kitus didžius mąstytojų veikalus. Jame pasakojama apie šiuolaikinį Zaratustrą, nusileidžiantį nuo kalnų su buteliu vyno, kad prabiltų tiesos žodžiais į civilizacijos atbukintus ir suvienodintus statistinius vienetus.

Naujasis Zaratustra prabyla – ir iš įprasto pasaulio, kurį pažįstame, nelieka akmens ant akmens. Kliūva visiems – mokslininkams, kunigams, studentams, anarchistams, socialdemokratams, feministėms, lyčių lygybės šalininkams, valstybininkams, menininkams, moralistams, kapitalitams ir kitiems bestuburiams. Vis dėlto socialinė Stefano Whilde's kritika nukreipta visų pirma į galios institucijas, pavertusias eilinius žmones beforme mase, primenančia ant stalo išverstą virtų makaronų lėkštę.

Mums – glitiems vienodiems makaronams – individualizmo čempionas S.Whilde atkakliai kartoja, kad esame unikalūs ir nepakartojami. „Kiekvienas individas gimsta su sava morale, sava etika ir pats sau yra įstatymų leidėjas. Leiskite jam gyventi klausant širdies, ir jis darys stebuklus", – štai svarbiausias naujojo Malmės pranašo priesakas.

kitos knygos

9 786094 270406